

Handlingsprogram

För förebyggande verksamhet och räddningstjänst
Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner.

Dokumenttyp Handlingsprogram	Dokumentnamn Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor (2003:778)	Fastställd 2022-05-25 UBRN-2022/00047 § 30	Version 1.0
Dokumentägare Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	Dokumentansvarig Brandchefen	Reviderad	Giltighetstid Tills vidare
Dokumentinformation			

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
2. Beskrivning av kommunerna	3
3. Styrning av skydd mot olyckor.....	6
4. Risker.....	7
4.1. Övergripande.....	7
4.2. Brand i byggnad.....	9
4.3. Brand utomhus.....	13
4.4. Trafikolycka.....	16
4.5. Olycka med farliga ämnen.....	18
4.6. Naturolycka	19
4.7. Drunkning	20
4.8. Nödställd person eller djur	22
5. Värdering	24
6. Mål	26
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet	27
7.1. Tillsyn.....	27
7.2. Stöd till den enskilde	28
7.3. Rengöring och brandskyddskontroll	29
7.4. Övriga förebyggande åtgärder	30
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	34
8.1. Övergripande.....	34
8.2. Per olyckstyp	40
8.3. Ledning i räddningstjänsten.....	44
8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser.....	52
8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap.....	53
9. Uppföljning, utvärdering och lärande	56
Bilaga A: Dokumentförteckning	58
Bilaga B: Beskrivning av samråd	59
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten.....	65

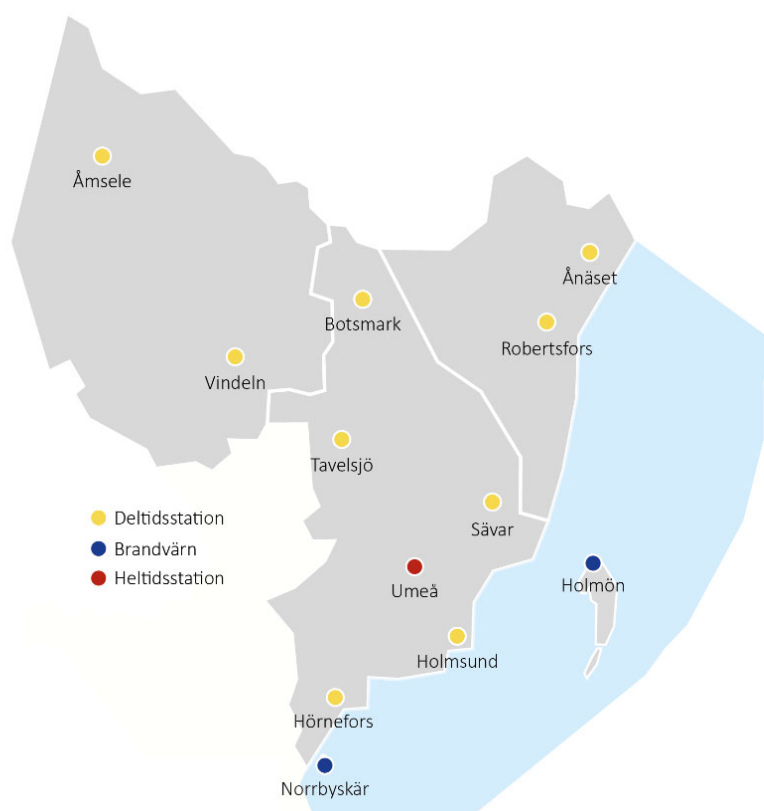
1. Inledning

Detta dokument utgör Umeåregionens brandförsvars medlemskommuners handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (hädanefter LSO) för förebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3§ och räddningstjänst enligt 3 kap. 8§ LSO.

I Umeåregionens brandförsvaret ingår Umeå, Robertsfors och Vindelns kommuner.

2. Beskrivning av kommunerna

Upptagningsområdet för Umeåregionens brandförsvaret har en areal på 10 495 km².

Området har ett flertal tätorter där de största i respektive kommun är Umeå tätort med 92 000 invånare, Vindeln tätort med 2 500 invånare och Robertsfors tätort med 2 010 invånare.

I olika grad ökar befolkningsunderlaget i alla tre kommuner, se tabell 1 nedan. Till 2050 planeras 200 000 invånare bo i Umeå kommun.

Umeå	Vindeln	Robertsfors
1889	27	3

Tabell 1: Genomsnittlig befolkningsökning per år, 2016–2021.

Området präglas även av en omfattande arbetspendling från kranskommunerna till Umeå. År 2030 planeras Norrbotniabanan mellan Umeå och Skellefteå vara slutförd, vilket förväntas öka

arbetspendlingen ytterligare. Detta kommer särskilt påverka mindre orter i anslutning till det nya spåret, så som Robertsfors och Sävar.

Inom området passerar ett flertal stora vägar, exempelvis går E4 igenom både Umeå och Robertsfors kommuner och väg 363 som passerar och ansluter Umeå och Vindelns kommuner.

Nedan ges en vidare beskrivning av de tre kommunerna.

Robertsfors kommun

Robertsfors kommun har cirka 6 800 invånare med en befolkningskoncentration i centralorten Robertsfors (30 %), kustområdet samt i tätorterna Ånäset och Bygdeå. Medelåldern för kommunens invånare är 45,1 år vilket är högre än riksgenomsnittet 41,4 år.

Robertsfors tillhör, enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) kommungruppsindelning, kommungruppen Lågpendlingskommun nära större stad¹.

Kommunen består av ett blandlandskap med omväxlande skogs-, kust- och jordbruksmark samt sjöar och vattendrag. Rickleån är kommunens största å.

E4 passerar genom kommunen, cirka fem kilometer från centralorten Robertsfors. I östra utkanten av centralorten planeras för Norrbotniabanan, en kustnära järnväg mellan Umeå och Luleå. Järnvägen förväntas öka kapaciteten för godstransporter och möjliggöra effektivare persontrafik längs Norrlandskusten. Olyckor i transportsystemet riskerar att orsaka stora driftstörningar eller konsekvenser för omgivningen om en olycka med farligt gods sker.

Vindelns kommun

Vindelns kommun har cirka 5 500 invånare med en befolkningskoncentration i centralorten Vindelns (45 %). Därtill finns tätorterna Hällnäs, Granö, Tvärålund och Åmsele samt ytterligare ett antal småorter och mindre byar. Medelåldern för kommunens invånare är 45,1 år vilket är högre än riksgenomsnittet.

Vindelns tillhör, enligt SKR:s kommungruppsindelning, kommungruppen Lågpendlingskommun nära större stad.

Landskapet är varierat med åsar, sjöar, skogsmark, samt vattendragen Umeälven, Vindelälven och Sävarån. Vindelälven som är en oreglerad älv är Sveriges största biflod och närmare 500 km lång. Den har sin början nära norska gränsen och sammanstrålar med Umeälven vid Vännäsby.

Järnvägen i kommunen används till godstransport, men har sedan år 2011 även öppnats upp för persontrafik i form av genomgående tåg mellan Umeå-Lycksele. Storuman-Lycksele-Hällnäs är en tvärbana som förbinder Inlandsbanan med Stambanan genom övre Norrland. Europaväg 12 och väg 363 passerar genom kommunen och längs dessa samt längs järnvägen sker transport av farligt gods.

---

¹ Kommuner där mindre än 40 % av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.

Olyckor i transportsystemet riskerar att orsaka stora driftstörningar eller konsekvenser för omgivningen om en olycka med farligt gods sker.

Umeå kommun

Umeå tillhör, enligt SKR:s kommungruppsindelning, kommungruppen Större stad² och är en kommun med kraftig tillväxt. Kommunen har ökat med ca 27 000 invånare sedan 1998, från 103 000 till 130 000 invånare. Målbilden för Umeå kommun är att år 2050 vara 200 000 invånare. Befolkningen är koncentrerad till de tätorter som finns i kommunen, där 69 % av invånarna finns inom Umeå, Holmsund, Obbola, Hörnefors och Sävar. Därtill finns ett flertal mindre orter och byar. Medelåldern för kommunens invånare är 39 år vilket är lägre än riksgenomsnittet.

Även om Umeå kommun är Norrlands största kommun befolkningsmässigt består landskapet till stora delar av skog och åkermark. I kommunen finns även ett flertal öar med permanentboende, så som Norrbyskär och Holmön.

Genom kommunen och Umeå tätort rinner Umeälven. Älven är cirka 470 km lång och har sin början i Västerbottens fjällområden vid norska gränsen och mynnar ut i Bottenviken i Holmsund. Umeälven är en reglerad älv och har den näst största elproduktionskapaciteten bland Sveriges vattendrag. Genom kommunens södra del rinner Hörnån och i kommunens norra del rinner Sävarån.

I och med den stora befolkningsutvecklingen planeras cirka 50 000 personer flytta in till Umeå tätort, både inom befintliga stadsdelar och nya områden. Ön planeras att bebyggas med nya skolor, butiker och flerbostadshus. Sävar och Hörnefors ska öka sin befolkning med 6000 personer vardera och Holmsund ska öka sin befolkning med 2000. Därtill kommer ett antal mindre byar och områden kring kust och hav exploateras.

Umeåregionen³ är Norrlands största arbetsmarknadsområde med ca 75 000 arbetande. Stora offentliga verksamheter är Umeå universitet med sju inbyggda högskolor och Sveriges lantbruksuniversitet. Umeå kommun är residens för Norrlands universitetssjukhus (NUS), ett av landets åtta regionsjukhus. Fem kilometer från centrala Umeå finns även landets 7:e största flygplats, räknat till antalet passagerare.

Samhällsutvecklingen kännetecknas av demografiska och socioekonomiska förändringar, snabb teknikutveckling, specialisering och globalisering. Ökningen av antalet äldre i de äldsta åldersgrupperna är betydelsefull ur riskhänseende då detta bland annat påverkar behovet av vård och omsorg, men också för att det kan förändra den totala olycksstatistiken för vissa typer av bränder.

---

² Kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.

³ Kommunerna Umeå, Nordmaling, Robertsfors, Vindeln, Vännäs, Bjurholm och Örnsköldsvik utgör Umeåregionen, en så kallad funktionell region med samarbete kring gemensam arbetsmarknad, handel, service, kultur, säkerhet, fritid och rekreation.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd är gemensam för Robertsfors, Umeås och Vindelns kommuner. Umeå är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Umeå kommuns organisation. Samverkan i nämnden möjliggör att samordna kommunernas enskilda resurser inom området skydd mot olyckor under en gemensam ledning. Medlemskommunerna bildar Umeåregionens brandförsvaret.

Nämnden består av fyra ledamöter och fyra ersättare. Varav Umeå kommun väljer två ledamöter och två ersättare, Robertsfors och Vindelns kommun väljer en ledamot och ersättare vardera.

Brand- och räddningsnämnden har antagit handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst den 2022-05-31. Det antagna handlingsprogrammet ersätter tidigare handlingsprogram antaget 2020-05-25.

Medlemskommunernas ansvar

Medlemskommunernas ansvar enligt LSO åligger som utgångspunkt brand- och räddningsnämnden, vilken har samordningsansvaret för kommunernas skydd mot olyckor enligt LSO.

Ansvar för att bedriva ett förebyggande arbete mot olyckor som kan leda till räddningsinsats, som bränder, trafikolyckor, drunkningar, utsläpp av farliga ämnen samt naturolyckor, åvilar kommunernas nämnder.

De uppsatta övergripande nationella och lokala inriktningsmålen, som syftar till att ge styrning till organisationen, ska brytas ner till prestationsmål i uppdragsplaner och aktivitetsplaner som följs upp årligen.

Den enskildes ansvar

Enligt LSO har den enskilde⁴ det primära ansvaret för att skydda liv och hälsa, egendom och miljö, samt ett ansvar för att inte orsaka olyckor. Det är den enskildes skyldighet att själv vidta och bekosta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Den som upptäcker eller får kännedom om en olycka som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön är skyldig att varna och alarmera, där så är möjligt.⁵

---

⁴ Allmänheten – de som bor, verkar och vistas i kommunen. Kan vara en såväl fysisk som juridisk person. Det är viktigt att utgå ifrån att den enskilde inte är en homogen grupp av individer. Dvs. att olika individer och grupper i samhället har olika förutsättningar och utgångspunkter (beroende på skillnader avseende kön, etnicitet, religion/trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, social bakgrund).

⁵ 2 kap 1§ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

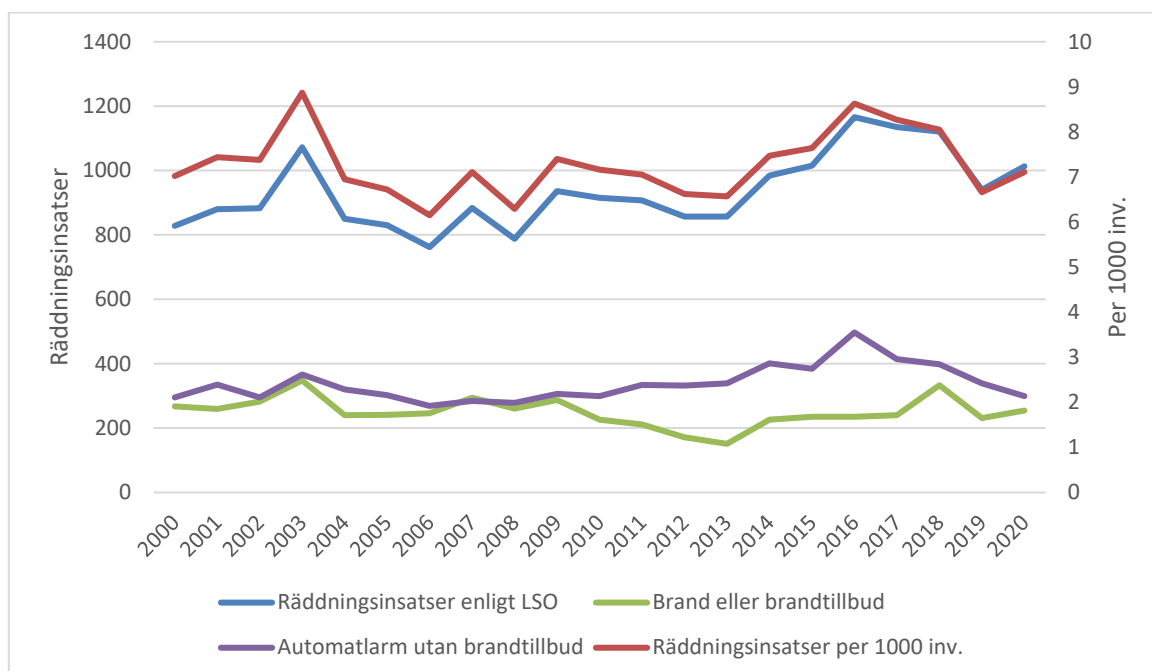
4. Risker

4.1. Övergripande

Området har en relativt flack topografi, få höga byggnader och förhållandevis få tunga industrier i förhållande till dess befolkningsmängd. Inom området finns både stadsbebyggelse, och glesbygd med långa insatstider. Några av de mest framträdande förhållanden som identifierats kunna leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Antalet äldre inom brandförsvarets upptagningsområde ökar, och äldre som bor hemma och får vård sker i högre utsträckning än tidigare. Detta ställer krav på ett fungerande olycksförebyggande arbete från olika verksamheter inom kommunerna.
- Kustområdet runt Holmsund trafikeras av många fartyg och präglas av omfattande hamnverksamhet som genomför en expansion. Detta ställer krav på ett väl fungerande samarbete med kustbevakningen och insatsplanering.
- Antalet olyckor och andra händelser till följd av extrema väderhändelser ökar. Inom området finns skredkänsliga och översvämningkänsliga områden.

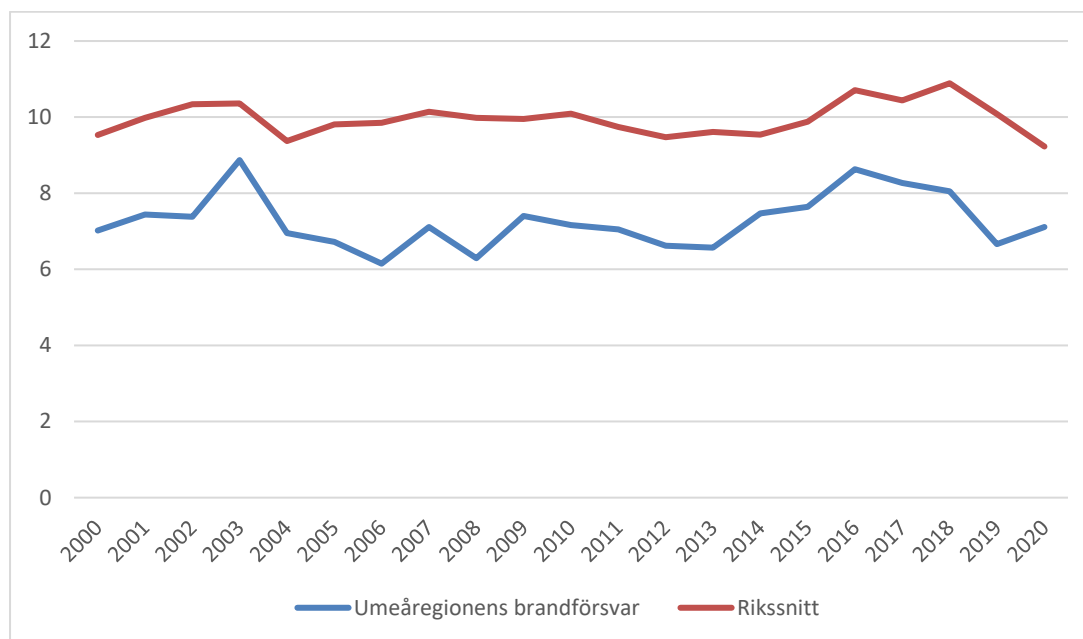
Antal räddningsinsatser har ökat under de senaste 20 åren, där de senaste 5 åren har ett snitt på 1065 räddningsinsatser. Sätter vi utvecklingen i relation till befolkningsökningen är utvecklingen relativt konstant.

Figur 1: Antal räddningsinsatser till brand, automatlarm och totalt inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde, 2000 - 2020. Vänster

Cirka 25 % av de olyckor som inträffar är till följd av bränder. Av dessa drygt 250 bränder är 130 utomhus och 120 i byggnader.

Vid jämförelse med områden med liknande demografi och tätortsgrad utmärker sig området med att ha förhållandevis få (27 % färre än rikssnitt) räddningsinsatser per 1000 invånare. Det finns dock parametrar som antal automatlarmsobjekt och insatsrapporteringsystematik som påverkar siffran.

Figur 2: Antal räddningsinsatser per 1000 invånare inom Umeåregionens brandförsvär och rikssnitt.

Tidsfaktorn är den mest utmärkande faktorn för räddningstjänsten på många typer av insatser. Inom alla tre kommuner finns ett flertal byar med körtid över 20 minuter. Till dessa kan räknas exempelvis Bodbyn, Granö och Åkullsjön. Det finns planer på att utbilda civila insatspersoner (CIP) för att minska tiden till första insats i dessa byar.

Från och med 2022 kommer Rally-VM årligen inträffa i Umeå och Vindelns kommuner. Upp emot 100 000 åskådare förväntas resa in till området under perioden. För detta behöver Umeåregionens brandförsvär ha beredskap för händelser som vanligtvis inte brukar hända, både oavsiktliga olyckor och terrorhändelser.

I expansionen av kommunerna finns utmaningar i att bidra till en kvalitetssäkrad byggprocess där brandskyddet beaktas och verka för ett hållbart brandskydd över tid, men också att identifiera och hjälpa personer som saknar förmåga att utrymma på egen hand.

Robertsfors risktopografi visar att riskobjekten är koncentrerade främst till samhällena samt kusten med undantag av enstaka objekt såsom jordbruksfastigheter och någon träindustri. Inom kommunen finns en anläggning som bedriver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4§ där verksamheten utgörs av sprängmedelslagring. Anläggningen utgör även en så kallad Sevesoanläggning då verksamheten innebär en hantering av stora mängder farliga kemikalier. Den omfattas av krav enligt

Sevesolagstiftningen⁶ om att vidta åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Risktopografin i Vindelns kommun visar att riskobjekten är koncentrerade främst till samhällena med undantag av enstaka objekt. Inom kommunen finns ett fåtal anläggningar som bedriver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4§, däribland en dammanläggning/kraftstation (Bjurfors nedre) samt anläggningar för lagring av sprängmedel. De senare utgör även Sevesoanläggningar, då verksamheten innebär en hantering av stora mängder farliga kemikalier, och omfattas av Sevesolagstiftningen.

Inom Umeå kommun finns 18 anläggningar som bedriver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4§. De utpekade anläggningarna utgörs av oljedepåer, flygplatser⁷, en dammanläggning/kraftstation, ett pappersbruk samt anläggningar för lagring av sprängmedel. De anläggningar⁸ som har en hantering av stora mängder farliga kemikalier klassas även som Sevesoanläggningar och omfattas av Sevesolagstiftningen.

4.2. Brand i byggnad

Umeåregionens brandförsvär larmades till i snitt (2000 - 2020) 120 bränder eller brandtillbud i byggnader per år. Trenden över tid är ett ökande antal byggnadsbränder, men i relation till befolkningsutvecklingen är trenden nedåtgående. De flesta av alla bränder i byggnad sker i flerbostadshus (30 %), därefter kommer villor (19 %) och skolor (5 %).

Fördelningen är i stort sett jämnt fördelat över årets månader och veckodagar. De flesta räddningsuppdragen genomförs under timmarna 13:00 - 15:00 och minst antal under 03:00 - 04:00.

Brand är den mest betydande samhällskostnaden rörande egendomsskador. Personskador till följd av brand är relativt låga, mycket kopplat till en ökad medvetenhet och kunskap om bränder.

Brand i bostad

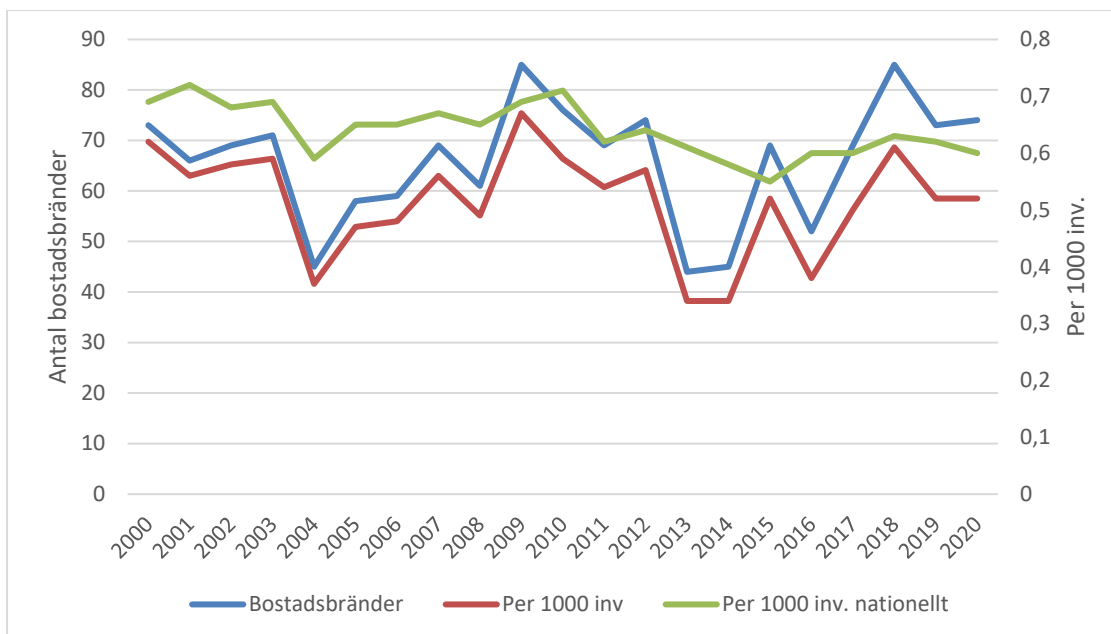
Bostadsbränder står för en majoritet bränderna med omkomna och är särskilt viktiga att studera. Sedan 2016 har 4 personer omkommit inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde till följd av brand i bostad. Varje år inträffar cirka 66 bränder i bostad (flerbostadshus, villa, radhus och fritidshus) i UBF upptagningsområde, se figur 3 nedan.

---

⁶ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor med tillhörande förordning (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8), vanligen kallad "Sevesolagstiftningen". Lagstiftningen har sitt upphov i det så kallade Sevesodirektivet (82/501/EEG) som EU har utarbetat och antagit för att förebygga allvarliga olyckor, vid verksamheter som hanterar stora mängder av vissa farliga ämnen, och begränsa följderna för människor och miljö. Sverige har infört Sevesodirektivet genom Sevesolagstiftningen.

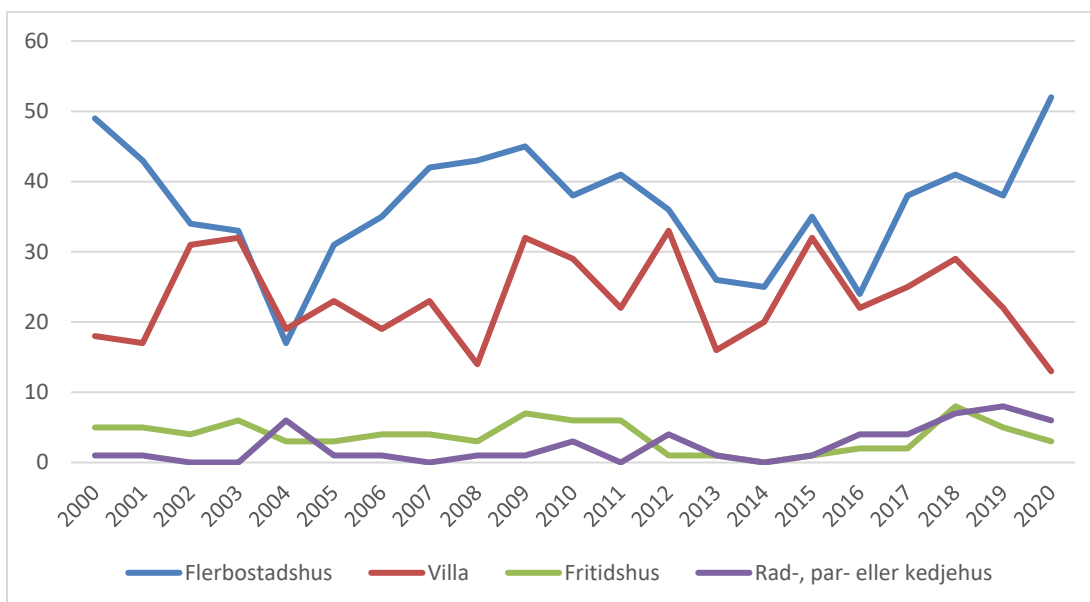
⁷ Umeå flygplats och NUS helikopterflygplats.

⁸ Oljedepåerna, pappersbruket och anläggningarna för lagring av sprängmedel.

Figur 3: Brand i bostad, Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde och nationellt, 2000–2020.

I jämförelse med nationell statistik är förekomsten av bostadsbränder generellt lägre. Enligt MSB:s trygghetsundersökning 2018 hade 97 % av hushållen i Umeå brandvarnare i sitt hem. Vid händelser som orsakat en räddningsinsats eller där bränder orsakat personskador är brandvarnarförekomsten dock lägre. Riskindikatorer för att omkomma i brand i byggnad är nedsatt kognitiv förmåga, alkohol, psykisk ohälsa, drogmissbruk och rökning.

Figur 4: Fördelningen av bränder i olika boendeformer inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde, 2000–2020.

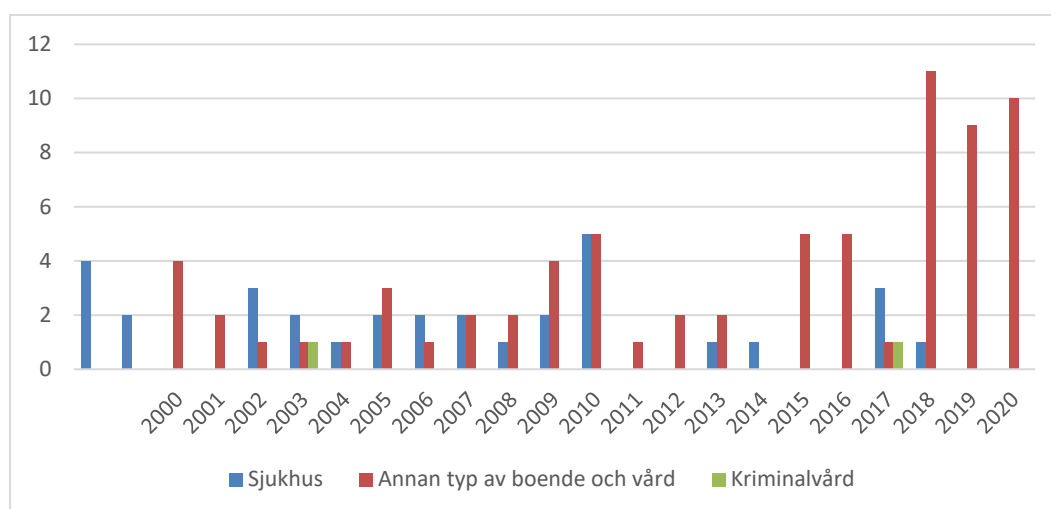
Eftersom allt fler äldre människor förväntas bo kvar längre i sina hem finns en risk att dödsbränder i bostäder kan öka. Villor och flerbostadshus har inte det inbyggda skydd som exempelvis ett äldreboende har. Detta grundar sig i att de som bor i ett vanligt boende förväntas kunna utrymma sig själva vid händelse av brand. I ett äldreboende förväntas inte de boende kunna sätta sig själv i

säkerhet vid en nödsituation, och därför finns det högre brandtekniska krav på byggnaden. Som beskrivet ovan finns en utveckling i samhället mot att äldre bor kvar i sina boenden längre, trots att de inte kan utrymma själva vid en nödsituation. Umeåregionens brandförsvår försöker kontinuerligt hitta nya metoder att identifiera äldre med vårdbehov och se till att de får den skyddsnivå de har rätt till.

Brandförsvaret gjorde mellan 2016 – 2020 en inventering av brandskyddet i områdets radhusvindar. Resultatet blev att cirka 92 % av de undersökta husen hade ett ej tillfredsställande skydd mot brandspridning på vind och mellan bostäder. Brandförsvaret meddelade samtliga boende om situationen och en del vidtog byggnadstekniska åtgärder för att förbättra brandskyddet. I de radhus där ingen åtgärd vidtagits bedöms egendomsskyddet eftersatt.

Brand i vårdmiljö

I denna olyckskategori ingår behovsprövade boenden enligt LSS⁹ och SoL¹⁰, där de boende har liten eller obefintlig förmåga att utrymma själva vid händelse av brand. Även personer som är inlåsta i demensboenden eller kriminalvården omfattas av denna kategori.

Figur 5: Antal bränder vårdboenden inom Umeåregionens brandförsvårs upptagningsområde, 2000–2020.

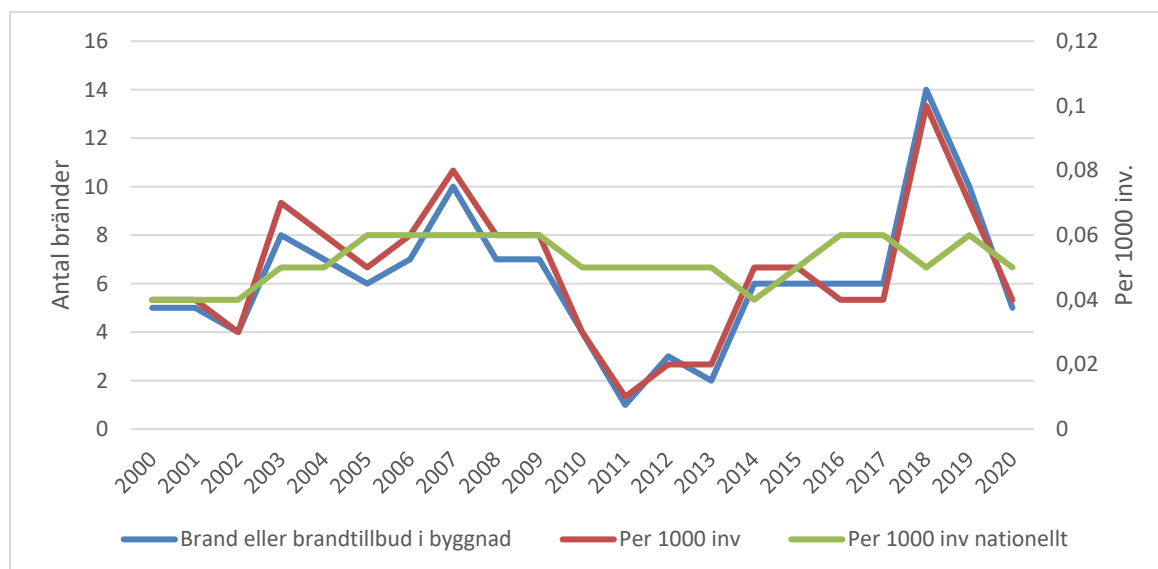
Brand i vårdmiljöer händer sällan, vilket visas i figur 5 ovan, men konsekvenserna kan bli stora eftersom de nödställda ofta inte kan utrymma själva. Sjukhusbränder har visat en tydlig nedåtgående trend från 1998, men trenden har planat ut under de senaste tio åren, både nationellt och inom Umeåregionens upptagningsområde. Antalet bränder i kategorin "annan typ av boende och vård" har ökat de senaste tre åren. Brandförsvaret har inte hittat några tydliga orsakssamband till ökningen. En möjlig orsak hade kunnat vara en definitionsändring i inrapporteringen.

Brand i skola eller förskola

⁹ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

¹⁰ Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning

Skolbränder medför stora konsekvenser på samhället och för de drabbade eleverna. Antalet räddningsinsatser till följd av brand eller brandtillbud i skola och förskola varierat mellan 1 och 14 per år under de senaste 20 åren, med ett snitt på 6 insatser. I jämförelse med riksnittet har Umeåregionen en något lägre frekvens av larm till brand eller brandtillbud i skolor och förskolor, se figur 6 nedan.

Figur 6: Antal brand eller brandtillbud i skola och förskola inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde, och nationellt, mellan 2000–2020.

Det sker fler bränder eller brandtillbud på skolorna dagtid, dock leder bränderna nattetid oftare till större konsekvenser. Antal larm minskar under sommarmånaderna och på helgerna.

Brand i övriga allmänna verksamheter (utöver skola och förskola)

Antalet räddningsinsatser till brand eller brandtillbud till allmänna verksamheter (utöver skola och förskola) har 2000 - 2020 varierat mellan 5 – 21 per år, med ett genomsnitt på 6. Bränder i dessa typer av lokaler händer relativt sällan men konsekvenserna kan bli stora, liksom den tragiska branden i Göteborg 1995 vittnade om.

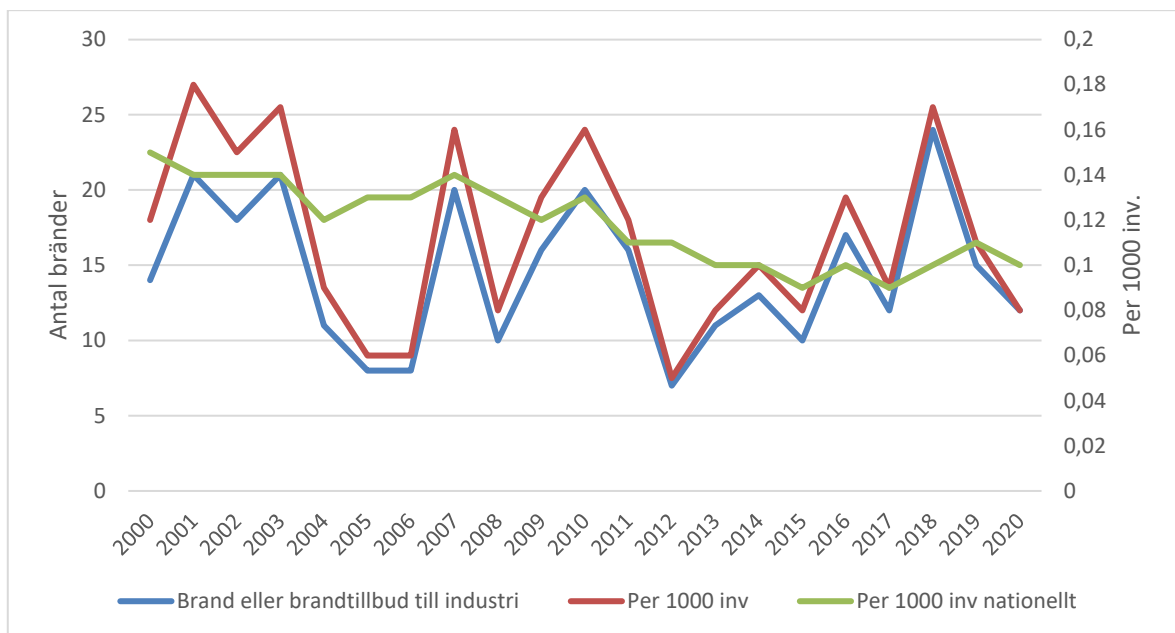
Brand i byggnad med kulturhistoriskt värde

Inom Brandförsvarets upptagningsområde finns 49 k-märkta byggnader varav de flesta är koncentrerade kring Umeå tätort med stadsdelarna öst på stan, väst på stan, centrum och kring det gamla regementsområdet. Därtill finns två statliga byggnadsminnen och ett flertal kyrkobyggnader varav 21 anses vara kyrkobyggnader enligt kulturmiljölagen. Statistiken på insatser för dessa byggnader är dock oviss och ger inget underlag för några slutsatser. Det finns en förhöjd risk för antagonistiska hot för vissa objekt.

Brand i industri

Antal räddningsinsatser till följd av brand eller brandtillbud i industrier har varierat mellan 7 - 24 per år under de senaste 20 åren (figur 7), med ett genomsnitt på 14. Skillnaden per veckodag har varit stor

där betydligt färre bränder inträffar under helgen. Andelen bränder under dagtid är cirka 62 %. Den vanligaste brandorsaken har berott på fel i utrustning (25 %).

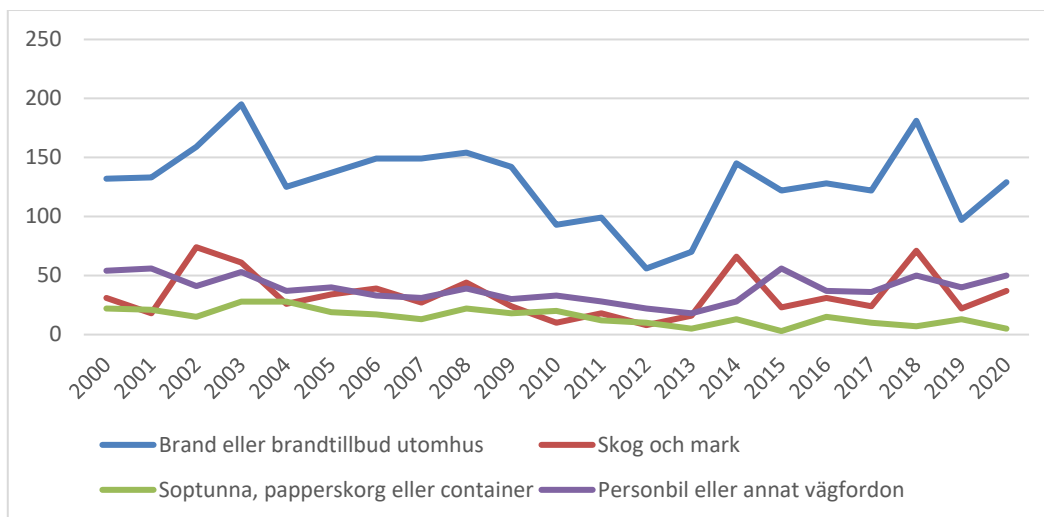

Figur 7: Antalet insatser till brand eller brandtillbud i industri inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde, 2000 - 2020.

Nationell statistik visar att en väl fungerande larmorganisation i hög grad påverkar brandens slutliga omfattning. Vid en fungerande larmorganisation är det mycket sällan som en brand sprider sig utanför brandcellen branden startade på.

4.3. Brand utomhus

Antalet räddningsinsatser till brand eller brandtillbud utomhus är snitt cirka 129 per år (2000 - 2020), se figur 8 nedan. Det totala antalet bränder utomhus är i stort oförändrat sedan 2020. Sätter man dock antalet bränder utomhus i relation till befolkningsökningen är trenden istället stadigt nedåtgående.

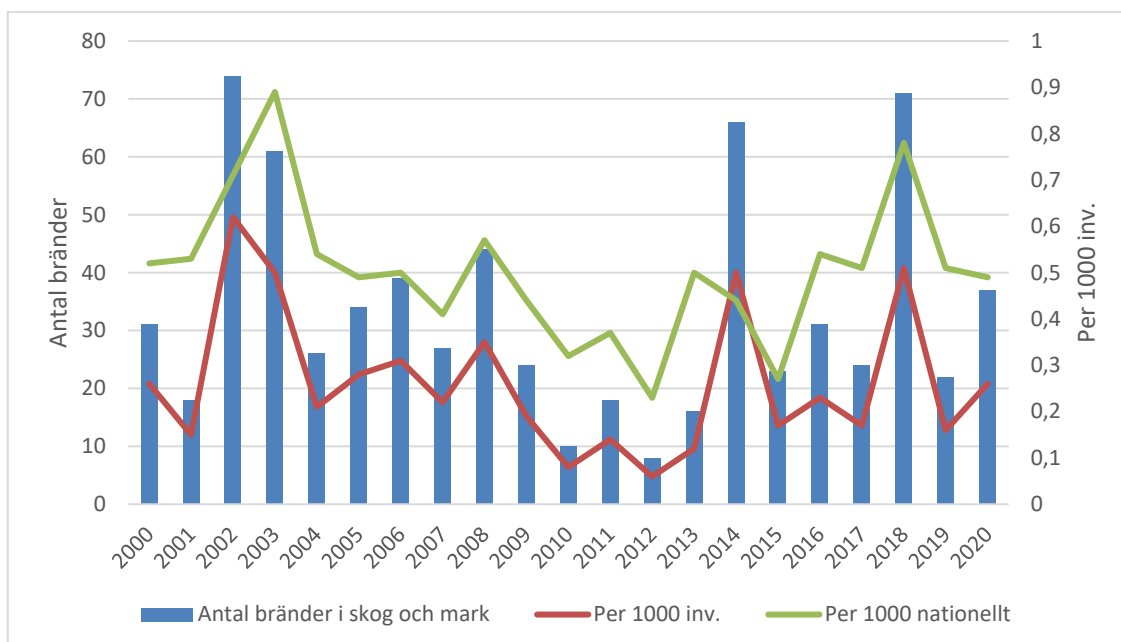

Figur 8: Antalet bränder utomhus i containrar, skog och mark, vägfordon och totalt inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde, 2000 - 2020.

Antalet bränder utomhus uppgår till i genomsnitt till 1,01 olyckor per 1000 invånare inom Brandförsvarets upptagningsområde. Jämfört med riksgenomsnittet på 1,65 bränder utomhus per 1000 invånare per år bedöms antalet bränder utomhus som relativt få.

Brand i skog och mark

Antalet räddningsinsatser till brand i skog och mark är i genomsnitt 33 per år, varav cirka 2/3 sker dagtid. Bränderna kan dock ha startat tidigare, exempelvis under natten, och sedan utvecklats och upptäckts dagen efter. Bränder i skog och mark är väldigt säsongberoende, där de flesta bränder sker under juni-augusti. Flest bränder sker under helgen.

Figur 9: Antal räddningsinsatser till brand i skog och mark inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde 2000 - 2020.

Umeåregionens brandförsvär har hittills varit relativt förskonat från storskaliga skogsbränder men risken förväntas öka med ett förändrat klimat. Såväl brandens intensitet, areal som brinner och antalet bränder förväntas öka. För att hindra att skogsbrand växer sig stor när det är hög brandrisk krävs en tidig upptäckt och snabb insats.

Brand i avfall eller återvinning utomhus

Inom Umeå kommun finns det avfallsanläggningar på Teg, Gimonäs, Ön (Vakins reningsverk), Centrum (Umeå energi), Västerslätt, Klockarbäcken, Dåva och i Holmsund (SCA). I Vindelns kommun finns avfallsanläggning Lidbacken och i Robertsfors kommun finns Fagerlidens avfallsanläggning.

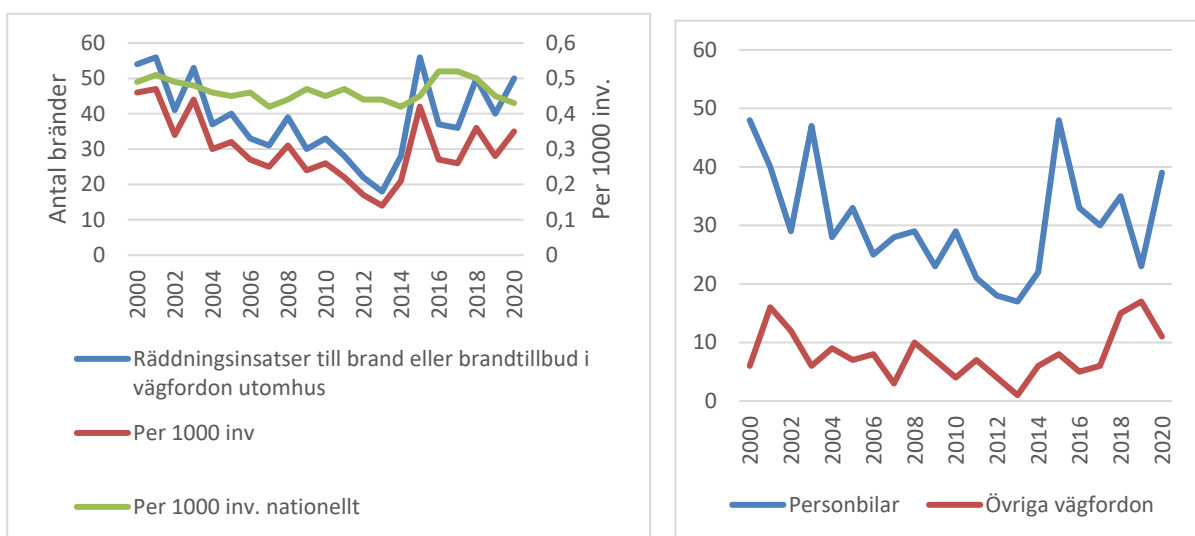
På Dåva och SCA:s deponi i Holmsund sker bränder med en viss regelbundenhet. Antalet räddningsinsatser till avfallsanläggningar uppgår till cirka 5 per år. Bränderna kring avfallsanläggningarna är oftast begränsade till en container eller litet utrymme, och blir därav lättsläckta.

Majoriteten av avfallsbränderna som Brandförsvaret larmas till sker dock till soptunnor och containrar utomhus i anslutning till allmänna verksamheter där ungdomar vistas kring (t.ex. skolor och fotbollsplaner). Dessa bränder är ofta avsiktliga och de flesta sker nattetid.

De flesta bränderna i avfall eller återvinning leder till små konsekvenser. Det finns dock exempel nationellt på bränder i avfallsanläggningar som både varit svårsläckta och lett till lindriga personskador (ogynnsam vind har blåst röken över tätorter). Även för begränsade bränder i soptunnor eller containrar kan konsekvenserna bli stora om branden leder till en följdolycka såsom brand i byggnad.

Brand i fordon eller fartyg utomhus

Antalet räddningsinsatser till brand eller brandtillbud i fordon uppgår till i genomsnitt 39 per år. Cirka 80 % av dessa är till personbilar och resterande 20 % går till övriga vägfordon. Mellan 2000 – 2012 var trenden nedåtgående för bränder i fordon, men har sedan 2012 ökat, se figur 10.

Figur 10: Fördelningen av personbilar och övriga vägfordon vid bränder i fordon (höger), och antal räddningsinsatser till brand i vägfordon utomhus (vänster)

Fordonsbränderna går ner under vinterhalvåret, mellan november och april. Mellan maj och oktober stiger antalet bränder något, med undantaget för juli månad. Vanligaste dagen för fordonsbrand är måndagar.

Antalet bränder som sker dagtid (06.00 - 18.00) motsvarar $\frac{3}{4}$ av alla fordonsbränder. Av dessa bränder är 48 % till följd av fel i utrustning och 3 % avsiktligt anlagd brand.

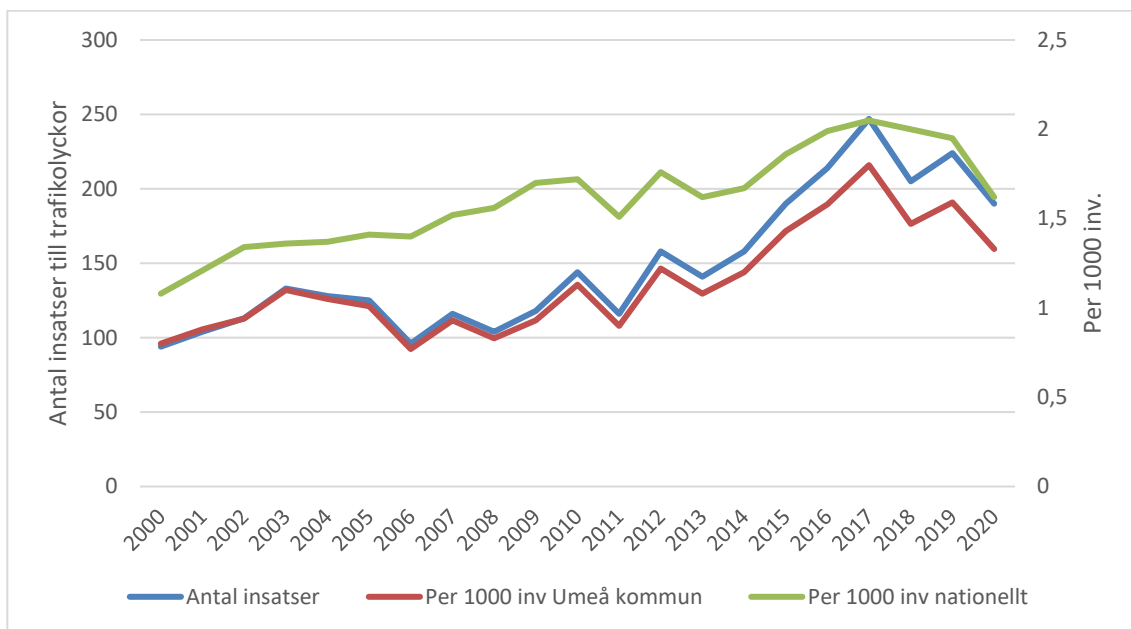
Av bränderna som skett nattetid har 29 % fel i utrustning som brandorsak, och 19 % är avsiktliga bränder, men mörkertalet är betydande.

Antalet elbilar har ökat kraftigt de senaste åren. Om batteriet hamnar i termisk rusning släpps en stor volym farliga ämnen ut under en lång tid. Detta gör branden svårhanterad, särskilt om bilen står inomhus där åtkomsten och ventilationsmöjligheterna är begränsade.

Umeå har senaste åren blivit drabbade av ett flertal garagebränder med stora materiella skador på bilar och garage. En del av dessa har varit avsiktliga.

4.4. Trafikolycka

Antal omkomna och allvarligt skadade i trafiken har minskat över tid, dock har antal räddningsinsatser till trafikolyckor ökat. Män, äldre, motorcyklister och äldre fordon har varit överrepresenterade i olyckor med omkomna, men även tung- och lätt lastbil är vanligt förekommande i olyckor med omkomna.

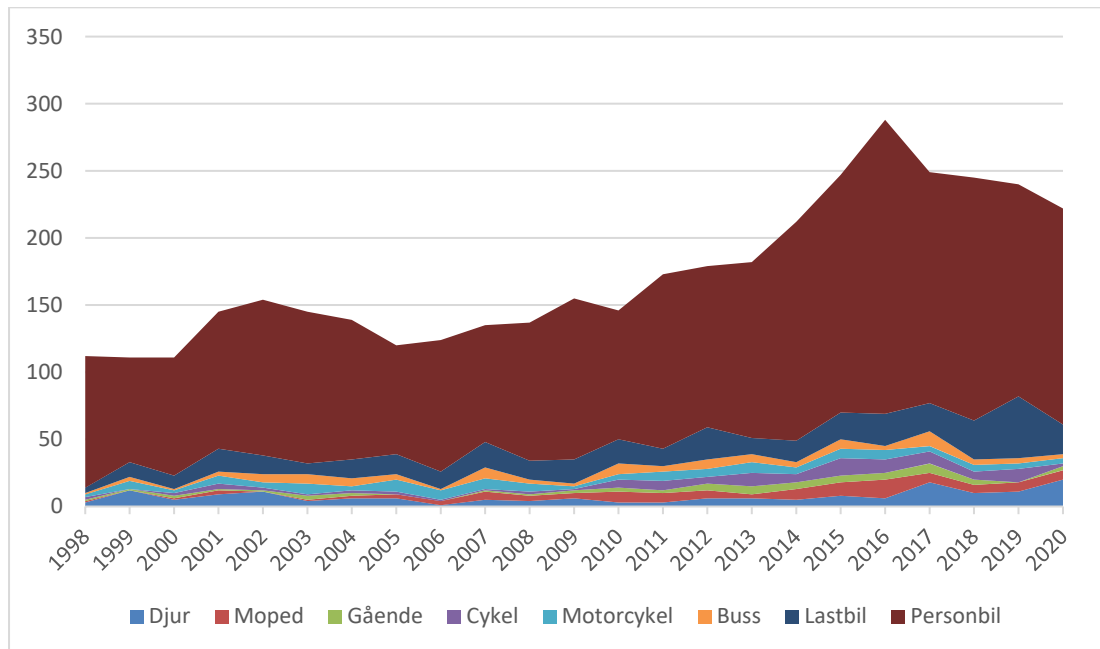

Figur 11: Antal räddningsinsatser till trafikolyckor inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde, 2000 - 2020.

Under de senaste 20 åren har antalet larm till trafikolyckor ökat från en lägstanivå på 117 år 2011, till 247 händelser år 2017, vilket motsvarar en ökning på över 100 %. Ökningen har pågått under en längre tid och kan delvis förklaras av ändrade larmrutiner.

I 73 % av alla trafikolyckor som lett till räddningsinsats har en eller flera personbilar varit inblandade. Med undantaget för bussolyckor och gångtrafikantolyckor har alla trafikelement ökat under den senaste tioårsperioden, där lastbilsolyckor har ökat mest. De flesta trafikolyckorna händer från november till februari och även under rusningstrafik mellan 16.00 och 17.00.

Figur 12: Fördelningen av trafikelement vid trafikolyckor i inom upptagningsområdet, 1998–2020.

Totala antalet personskador vid trafikolyckor i Sverige har stadigt minskat enligt Socialstyrelsens olycksfallsregister. Mitträcken, säkrare fordon samt fartkameror är faktorer som kan ha bidragit. Trafikolyckor är dock fortfarande ett betydande olycksproblem som även inkluderar påkörning vid övergångsställen och cykelolyckor.

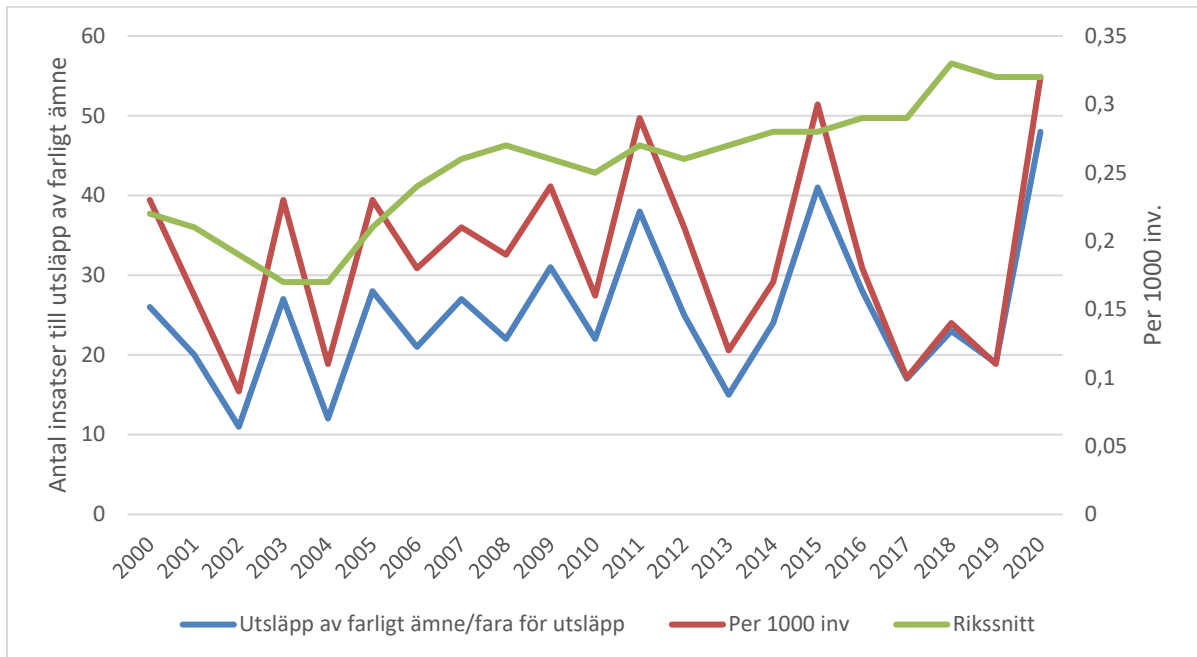
Varje höst sammanställer Umeå kommun statistik som finns i Transportstyrelsens trafikskaderegister Strada. Sjukhusrapporterade och polisrapporterade dödsolyckor presenteras. För att en person ska räknas som omkommen i en vägtrafikolycka måste personen avlida inom 30 dagar efter olyckan. Själv mord och sjukdomsfall tas inte med i den redovisade statistiken.

Under åren 2000–2018 har i genomsnitt 3,5 personer omkommit per år i Umeå kommun i vägtrafiken. Under samma tidsperiod har i genomsnitt 0,5 personer omkommit i Robertsfors kommun samt 0,8 personer i Vindelns kommun per år i vägtrafiken.

Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser är relativt stor när det gäller trafikolyckor. Fem minuters förändrad insatstid innebär ett värde på drygt 85 000 kr enligt MSB. Det är bara drunkning och brand i byggnad som har ett högre tidsvärde.

4.5. Olycka med farliga ämnen

Olyckor med farliga ämnen har varierat mellan 11 – 48 räddningsinsatser per år (2000 – 2020), med ett snitt på 25.

Figur 13: Utsläpp- eller fara för utsläpp av farligt ämne inom URBF upptagningsområde, 2000–2020.

Nedan beskrivs de underkategorier som räddningstjänsten ställs inför:

Begränsat läckage av drivmedel eller olja

Begränsade utsläpp av drivmedel eller olja utgör cirka 85 % av alla olyckor och tillbud under perioden 2018 - 2020.

Innan 2018 särskildes ej begränsat utsläpp av drivmedel eller olja med övriga utsläpp av farligt ämne. Därför är statistikunderlaget relativt begränsat.

De flesta av dessa olyckor sker under vardagarna och sommaren. Oftast förekommer enbart egendomsskador men även miljöskador förekommer.

Utsläpp av farligt ämne (exkluderat begränsat läckage)

Utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne utgör drygt 15 % av alla olyckor och tillbud med farliga ämnen. De flesta olyckor sker dagtid under vardagarna och under sommaren. Mellan 2018 - 2020 larmades Umeåregionens brandförsvaret till utsläpp av farliga ämnen (exkluderat begränsat läckage) i snitt 4 gånger per år. Utsläpp av farligt ämne har oftast fått större konsekvenser än begränsat läckage.

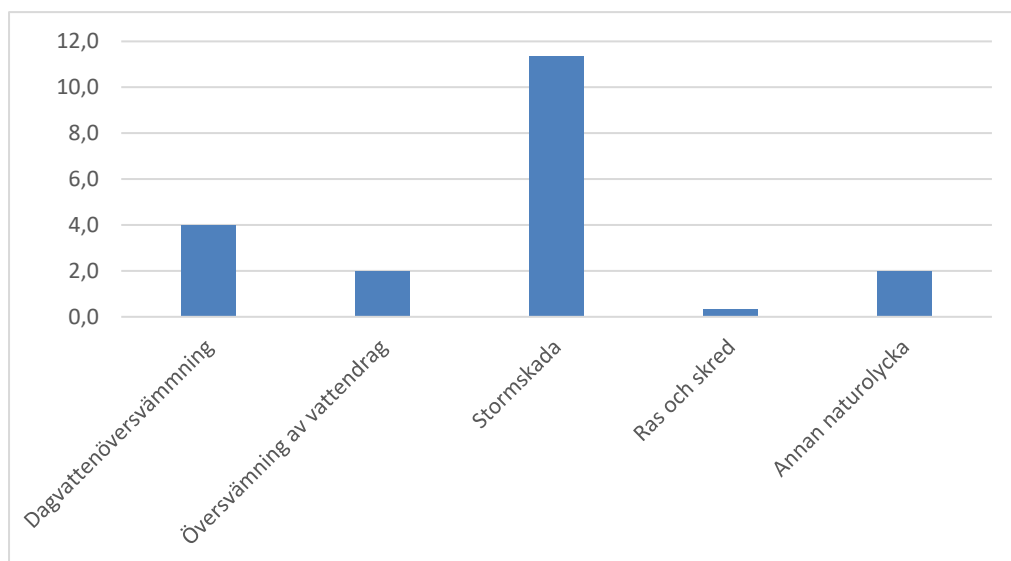
De områden som identifierats inneha högre risk för olyckor med farliga ämnen är badhus, farligt gods leder på väg och järnväg, hamnen samt industriområden. Nationellt finns en nedåtgående trend av inrapporterade händelser till följd av en förflyttning av farligt gods från lastbilar till järnväg.

Oljeutsläpp längs kust

Längst med kustremsan finns alltid en risk för stora eller småskaliga oljeutsläpp. Oljeutsläpp på havet är statlig räddningstjänst och hanteras av sjöräddningssällskapet och JRCC, i samverkan med räddningstjänsten. När oljan drivit in till land övergår det till kommunal räddningstjänst.

4.6. Naturolycka

Räddningstjänsten hanterar i snitt 20 naturolyckor per år (2018 - 2020). Drygt 60 % av händelserna handlade om stormskador och ca 20 % handlade om översvämning av dagvatten- eller avloppssystem eller översvämning av vattendrag.

Figur 14: Antal räddningsinsatser per olyckstyp per år i snitt inom upptagningsområdet, perioden 2018-2020.

Stormskada

Stormskador orsakar högst skadekostnader. De senaste åren har en rad kraftiga stormar inträffat i Västerbotten, däribland Dagmar 2011, Hilde och Ivar 2013, Ole 2015, samt Alfrida och Mats 2019. Dessa stormar ledde, i olika omfattning, till störningar i elförsörjningen, framkomligheten på vägarna, tågtrafiken, telefoni och vattenförsörjningen. Hilde drabbade Västerbotten hårt. Inledningsvis blev 35 000 hushåll strömlösa och 14 000 hushåll utan fast telefoni.

Beräknad återkomsttid är ett mått för att bedöma sannolikheten för när en storm med samma vindhastighet kommer inträffa igen. Beräknad återkomsttid för Hilde och Ivar är 50 år. Scenariot för upptagningsområdet bedöms vara tänkbart inom en 10–50-årsperiod utifrån SMHI:s bedömning.

Stora snömängder

Sannolikheten för att någon av Umeå, Vindelns eller Robertsfors kommuner ska drabbas av ett liknande scenario som Gävle 1998 bedöms som lägre än vad sannolikheten är för området mellan Söderhamn och Stockholm och mellan Västervik och Mönsterås.

Detta beror delvis på att norra Norrlands kust är flackare, men framför allt på att Bottenviken isläggs betydligt tidigare än Bottenhavet, vilket redan tidigt på säsongen begränsar tillförseln underifrån av

den för molnbildningen och nederbördsprocessen nödvändiga vattenången. Det räcker dock med att det snöar kraftigt i tre dagar så blir kommunerna hårt påfrestade.

Översvämning av vattendrag eller dagvatten- och avloppssystem

Ökad nederbörd betyder också kraftigare nederbördsextremer, både på korta tidsskalor i form av skyfall och i samband med lågtryckssituationer med mycket nederbörd över längre perioder. Inom upptagningsområdet kommer ökad nederbörd att visa sig i form av regn. Det kommer förmodligen märkas på vattennivåerna i Umeälven men framför allt i Vindelälven som är oreglerad. Mest nederbörd faller under sommarmånaderna och minst under våren.

Vid ett 100-årsflöde skulle fastigheter längs med i stort sett hela Vindelälven att påverkas av höga vattenflöden. Enstaka fastigheter i Brattby och Brännland skulle översvämmas vid 100-årsflöden i Umeälven. I området finns det även en erosionsproblematik som kan påverka vägarnas bärighet. Även centrala Umeå har tidigare haft stora översvämningar vid kraftiga regnperioder.

Skyfall förväntas ske allt oftare och bli av mer extrem karaktär i och med det förändrade klimatet.

Ras eller skred

Ras och skred kan orsaka stora skador på människor, egendom och miljö. Förutsättningarna för ras och skred beror främst på ett områdes topografi, geologi, hydrologi och jordlagrens bärformåga. De förväntade mycket kraftiga minskningarna av såväl snödjup som antal dagar med olika snömängd kan leda till ökade förutsättningar för skred i området.

MSB¹¹ har pekat ut området mellan Sundsvall och Umeå som ett område med särskilda förutsättningar för ras och skred. Området karaktäriseras av ett storkuperat landskap där jordlagren närmast kusten utgörs av mäktiga skredbenägna jordlager bestående av sand och silt längs älvarnas höga, branta slänter (nipor).

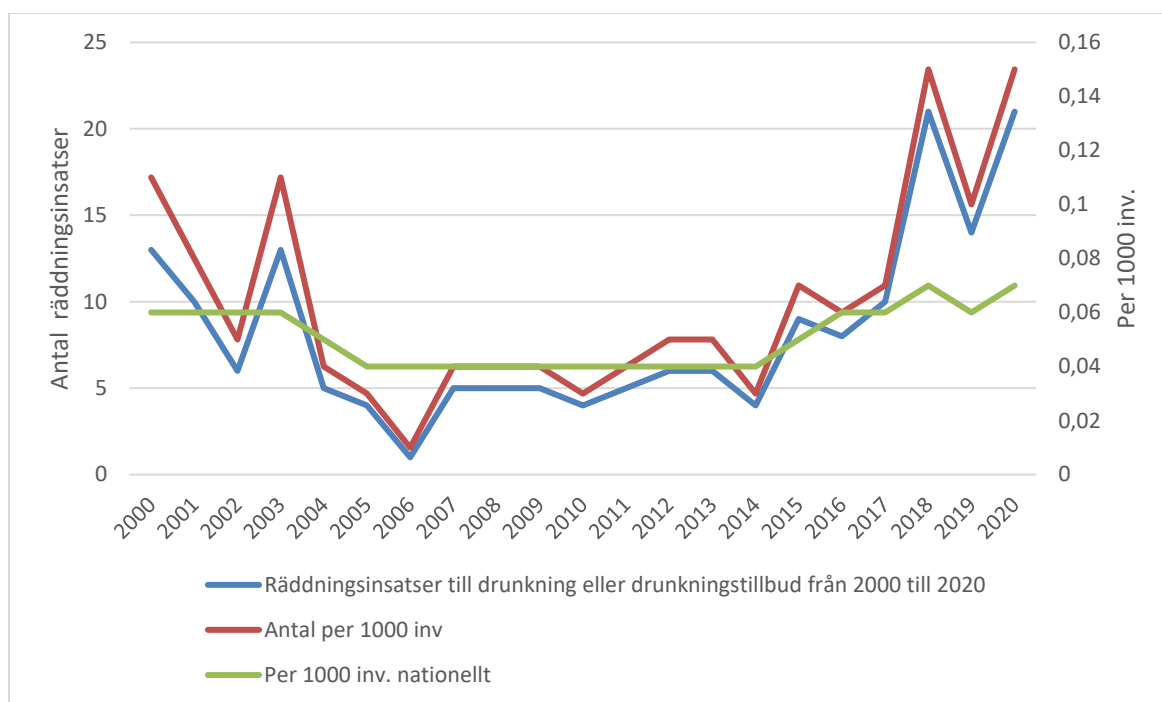
Delar av älvslandskapet kring Sörfors-Brännland och från Baggböle-ören till Strömpilen är översiktligt geotekniskt utrett. Generellt har stora delar av Umeälvdal otillfredsställande stabilitet eller är, i vissa fall, otillräckligt utredd.

4.7. Drunkning

Socialstyrelsen redovisar i sitt dödsorsaksregister att 88 personer omkommit i Umeå under perioden 1972 - 2018 till följd av drunkning, vilket innebär ca 1,9 drunknade/år. Under samma period drunknade 0 personer i Robertsfors och Vindelns kommuner. Riskgrupper är medelålders individer och män. Alkohol är även en tydlig riskfaktor.

---

¹¹ Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning, MSB, 2021

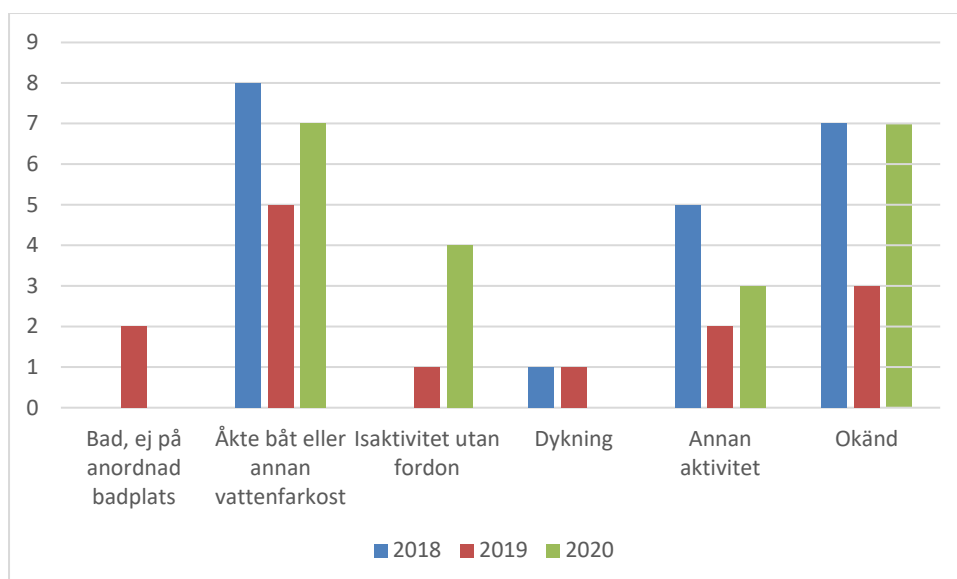

Figur 15: Antal drunkningstillbud inom Umeåregionens brandförsvaret och nationellt, 2000 – 2020.

Drunkningsolyckorna har varit väderberoende och fler händelser har skett under sommaren. Antal drunkningstillbud är cirka 8 per år (2000 - 2020). De flesta händelser sker under helgen, och färre under inledningen av veckan. 2/3 drunkningar eller drunkningstillbud sker dagtid (11.00 - 23.00), varav 1/3 under nattetid (23.00-11.00). Jämfört med riksnittet har upptagningsområdet de senaste åren haft hög frekvens drunkningstillbud. Orsaken till det är inte fastställt.

Majoriteten av drunkningstillbuden sker inom Umeå tätort och i anslutning till Umeälven. Därefter sker drunkningstillbuden utefter hela kustremsan samt enstaka drunkningstillbud i någon av insjöarna.

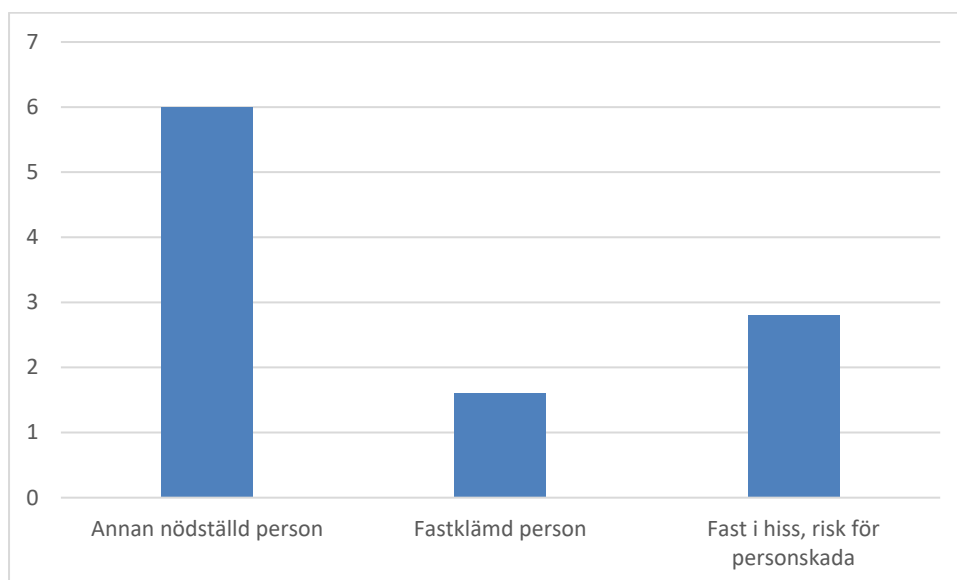
Sedan 2018 har mer omfattande statistik förts gällande räddningsinsatser till drunkning eller drunkningstillbud. I den kan det konstateras att den vanligaste aktiviteten inom upptagningsområdet vid dessa larm har varit att den drabbade åkt båt eller annan vattenfarkost, se figur 15 nedan.

Figur 16: Inrapporterade orsaker till drunkningstillbud, 2018 – 2020

4.8. Nödständig person eller djur

Antalet räddningsinsatser till nödställd person har i snitt (2010 - 2020) uppgått till 14,8 per år. Antalet larm som går till personer fast i en hiss, med risk för personskada uppgår till cirka 3 per år. Dock är förmodligen den verkliga siffran lägre eftersom det är ett känt inrapporteringsfel. Jämfört med riksnittet har Umeåregionens brandförsvaret cirka 40 % färre larm till nödställda personer per 1000 invånare.

Figur 17: Genomsnitt över antalet larm per år till nödställda personer inom upptagningsområdet, år, 2016 - 2020.

Brandförsvaret larmas även till hot om suicid och är främst behjälpliga till polisen. Vid svår belägenhet av den nödställda kan brandförsvaret söka av områden med båt, höjdfordon eller drönare.

Erfarenheter visar att brandförsvaret ofta är första resurs på plats. För att öka förmågan att hantera suicidhändelser har samverkan mellan berörda aktörer inom upptagningsområdet utökats och det pågår utbildningsinsatser för berörd personal.

Antal vindkraftverk och vindkraftsparker ökar inom upptagningsområdet. Även höjden på vindkraftverken ökar i och med tekniska framsteg. Samtidigt ligger ofta vindkraftverk olägligt till i terrängen och har ofta långa körtider. Ifall en operatör skulle hamna i en nödsituation uppe i ett vindkraftverk behöver brandförsvaret ha förmågan att undsätta den nödställda.

Antalet räddningsinsatser till nödställda djur uppgår till i snitt 5,3 per år (2000 - 2020), varav de är jämnt fördelade på landsbygd och tätort. Per 1000 invånare uppgår antalet räddningsinsatser till nödställda djur till cirka 0,04 insatser per person och år i genomsnitt (2000 - 2020). Jämfört med rikssnittet för samma period (ca 0,06 per 1000 inv.) är siffran relativt låg.

5. Värdering

Målet om ett tillfredställande och likvärdigt skydd med hänsyn till de lokala förutsättningarna bedöms i stort uppfyllas för de risker som orsakar flest olyckor. Det finns dock byar och områden med insatstider över 20 minuter vilket innebär lägre möjligheter för räddningstjänsten att ändra olycksförloppet. För att minska tiden till första insats för byar med lång insatstid planerar Umeåregionens brandförsvaret att implementera Civila insatspersoner (CIP). CIP utbildade personer kommer kunna utföra identifierade nyckeluppgifter vid vissa typer av räddningsinsatser. Även avtal med externa aktörer om att göra första insatser planeras.

Ombyggnationer i stadens vägnät och förtätningar har genom åren har medfört att områden inom Umeå tätort (Gimonäs, Tomtebo, Tavleliden) som tidigare befunnit sig inom 10 minuters insatstid numera inte klarar av detta tidsintervall. Detta har medfört att flerbostadshus i dessa områden som dimensionerat sin utrymningsstrategi med hjälp av räddningstjänstens höjdfordon inte skulle klara nybyggnadskrav. För att möta denna problematik har Umeåregionens brandförsvaret införskaffat en ny typ av enhet (1065) som snabbt ska förbereda och rekognosera utrymningsplatserna för stegbilarna i dessa områden. Detta är ingen långsiktig lösning, och därför planeras en brandstation att byggas i området Tomtebostrand. Den nya brandstationen kan tas i drift som tidigast 2026.

Brand i byggnad

Jämfört med riksgenomsnittet har upptagningsområdet relativt få bostadsbränder de flesta år. Men trots en nationellt nedåtgående trend och en låg andel bostadsbränder i upptagningsområdet, sker de flesta bränder med omkomna i bostäder. Umeåregionens brandförsvaret har fokuserat övningsverksamheten 2021 och 2022 till att utveckla en ny metodik vid brand i byggnad.

Då andelen äldre i kommunerna kommer att öka ser Umeåregionens brandförsvaret ett behov av att säkerställa ett skäligt brandskydd i såväl vård- och omsorgsboenden som egna bostäder för denna grupp. Det finns också ett behov av ett utökat samarbete med kommunernas socialtjänst i det förebyggande arbetet.

Periodvis drabbas upptagningsområdet av anlagda skolbränder i en omfattning som är högre än riksgenomsnittet. För att minska konsekvenserna av anlagda bränder ser brandförsvaret ett behov av att arbeta både förebyggande och effektivitetshöjande.

Brand utomhus

Jämfört med riksgenomsnittet har upptagningsområdet en låg andel bränder utomhus. Periodvis har det dock förekommit många och storskaliga anlagda bilbränder inom upptagningsområdet, dock i en lägre omfattning än riksnittet. Brandförsvaret bedömer inte att det finns behov av att prioritera detta område under mandatperioden.

Trafikolyckor

Jämfört med riksgenomsnittet har upptagningsområdet en relativt låg förekomst av trafikolyckor, även om trenden ökande. För trafikolyckor är tiden till första insats särskilt avgörande. Därför ska

brandförsvaret under mandatperioden verka för att minska tiden till en förstainsats i områden med lång insatstid.

Olycka med farliga ämnen

Umeåregionens brandförsvaret har en något lägre frekvens av olyckor med farliga ämnen än riksgenomsnittet. Olyckor med farliga ämnen (exkluderat begränsat läckage av drivmedel) är sällanhändelser och risknivån bedöms främst med kvalitativa resonemang. Genom en sammanvägning av brandförsvarets förmåga, de riskobjekt som finns och mängden farligt gods som transporteras bedöms risknivån som lägre än för riksgenomsnittet.

Dock ser brandförsvaret en ökad hamn- och sjöfartsaktivitet och bedömer att sannolikheten att oljeutsläpp sker kommer att öka. Det finns ett behov hos brandförsvaret att öka kunskap och beredskap för oljeutsläpp längs kust.

Naturolycka

Risken för ett omfattande jordskred är låg, men konsekvenserna blir stora. MSB identifierade 2021 norrlandskusten mellan Sundsvall och Umeå som ett område med särskild risk för ras, skred eller översvämning. Även Vindelälven bedöms få en betydande risk för översvämning i och med klimatförändringarna. Brandförsvaret behöver därför öka sin förmåga att hantera ras, skred och översvämning.

Drunkning

Upptagningsområdet har de flesta år högre frekvens av drunkningsolyckor än riksgenomsnittet. Inom drunkningsolyckor är tiden till första insats särskilt avgörande. Brandförsvaret ska verka för att minska tiden till första insats och behöver därför undersöka olika åtgärdsalternativ för hur insatstiden kan minskas, men även hur insatsen kan bli mer effektiv.

Nödständig person eller djur

Jämfört med riksnittet har upptagningsområdet lägre frekvens av både nödställda djur och människor. Området kommer inte prioriteras under kommande mandatperiod.

6. Mål

Umeåregionens brandförsvars planering utgår från att uppnå de nationella målen enligt LSO, beskrivna nedan.

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
- 3 a § Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

Vidare har kommunfullmäktige för Umeå kommun antagit följande övergripande mål för alla kommunala verksamheter:

- Umeå kommun och dess medborgare ska ha god förmåga att agera före, under och efter en samhällsstörning i hela hotskalan.

För att uppnå de nationella målen har följande områden prioriterats, baserat på brandförsvarets riskanalys och värdering:

- Antalet bränder och konsekvenserna av dessa ska minimeras med särskilt fokus på bostadsbränder.
- Brandförsvarets förutsättningar att utföra effektiva insatser för komplexa och utrymningskritiska byggnader ska öka.
- Antalet allvarligt skadade och döda vid drunkningsolyckor i allmänna vatten ska minska.
- Antalet allvarligt skadade och döda i vägtrafiken ska minimeras.
- Brandförsvaret ska verka för att den enskilde kan påbörja en första skadebegränsande åtgärd inom 2 minuter från det att en olycka upptäcks.
- Tiderna till en första insats i byar med lång framkörningstid ska minska genom att skapa en snabbare insats med Civila insatspersoner (CIP) samt utöka RIB-stationerna med FIP-enheter.
- Brandförsvarets förmåga att hantera ras, skred, översvämning och oljeutsläpp ska öka.
- Brandförsvarets förmåga att verka under höjd beredskap ska öka.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Den förebyggande verksamheten inom Umeåregionens brandförsvaret syftar till att säkerställa ett skäligt brandskydd för den enskilde, en säker hantering av brandfarlig- och explosiv vara samt att verka för säkerhet och trygghet i medlemskommunernas geografiska område.

Hela organisationen bidrar på olika sätt till brandförsvarets förebyggande verksamhet.

Funktionsansvar för verksamheten har Olycksförebyggande enheten vilken leds av Chef Olycksförebyggande. Inom enheten finns brandinspektörer och brandingenjörer med kompetenser inom förebyggande brandskydd, brandfarlig- och explosiv vara och riskhantering. Det förebyggande arbetet utförs av enhetens dagtidsanställda handläggare, motsvarande 5,5 årsarbetare, och skiftpersonal i en omfattning som varierar över året.

7.1. Tillsyn

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd har kommunernas uppdrag att utföra tillsyn enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Tillsynen utövas som en kontroll av efterlevnaden av denna lag och tillhörande föreskrifter. I enlighet med 5 kap. 1 § LSO utövar nämnden tillsyn över följande:

- Att ägare och nyttjanderättshavare i skälig omfattning håller utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidtar de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand (LSO 2 kap. 2 §)
- Att ägaren eller den som utövar verksamheten på anläggning som är klassad som farlig verksamhet eller Seveso-verksamhet, har beredskap och vidtar nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller miljön (LSO 2 kap. 4 §).

Tillsyn bedrivs operativt av brandförsvaret. Vid tillsyn bedöms om de organisatoriska och tekniska brandskyddsåtgärderna är tillfredsställande samt om de är i skälig omfattning i förhållande till verksamhetens art. Tillsyn kan omfatta såväl besök i aktuell verksamhet, som samtal med berörd part och dokumentgranskning. En tillsyn kan vara planerad i förväg eller händelsebaserad. En händelsebaserad tillsyn kan exempelvis initieras av att allmänheten gör brandförsvaret uppmärksam på ett missförhållande eller att brister i brandskyddet uppmärksammas av brandförsvarets personal under en insats.

Kompetens tillsynshandläggare

Tillsyn och tillståndsprövning ska genomföras på ett rättssäkert, likvärdigt och effektivt sätt. Chefen för olycksförebyggande utser tillsynspersonal och som har delegation av brand- och räddningsnämnden att besluta i tillsyns- och tillståndsärenden.

Tillsynsför rättare och tillståndshandläggare ska erfordra kompetens för att utföra tillsyn och pröva tillstånd.

- Tillsynsför rättare som beslutar i enklare tillsynsärenden enligt LSO ska lägst ha utbildningsnivå *”Tillsyn och olycksförebyggande, enklare objekt, kurs A¹²”* eller motsvarande äldre utbildning.
- För särskilda objekt m.m. krävs lägst kompetensnivå motsvarande *”Tillsyn och olycksförebyggande – komplexa objekt, kurs B²”* eller motsvarande äldre utbildning, brandingenjörsexamen eller annan särskild utbildning anpassad för respektive uppgift.
- Den personal som utfärdar tillstånd enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor ska ha genomgått någon av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) utbildningar för tillståndshandläggare.
- Tillsynsför rättare genomgår internutbildning som minst motsvarar riskbilden på den tillsynade verksamheten.
- Tillsyn av mer komplicerade objekt genomförs av personal som genomgått MSB:s utbildning för tillsynsför rättare.

7.2. Stöd till den enskilde

Enligt 3 kap. 2 § LSO åligger det en kommun att genom rådgivning och information underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag. Information och rådgivning är ett viktigt verktyg i brand- och räddningsnämndens uppdrag att verka för skydd mot olyckor. Målgruppsanpassad information ska aktivt användas som ett verktyg för att höja medvetenheten och kunskapen i samhället, särskilt inom området brandskydd. Brandförsvaret ska därför aktivt förmedla kunskap och öka förståelsen hos den enskilde så att denne kan ta sitt ansvar i strävan att minska sannolikheten för uppkomst av brand och möjligheten att minimera konsekvenserna i händelse av brand.

Kunskap ska förmedlas på ett informativt sätt och i första hand ska råd och information riktas dit den bedöms göra störst nytta för att nå ett bättre brandskydd. Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att försöka identifiera riskutsatta grupper för att anpassa rådgivning och information efter behov och rådande situation. Brandförsvaret arbetar såväl med enskilda personer i specifika frågeställningar som med bred kunskapsspridning till allmänheten eller en specifik målgrupp. Detta sker exempelvis genom till exempel telefonrådgivning, utbildning, riktade insatser, öppet hus, externa hemsidan, anslag och sociala medier.

Allmänheten ska på ett enkelt sätt kunna komma i kontakt med brandförsvaret för att ställa frågor rörande förebyggande brandskydd. Den enskilde ska snabbt kunna få svar från den tjänsteman som tar emot frågan eller få hjälp att nå den funktion som har kompetens att svara på frågan. Samtliga

---

¹² ”Tillsyn A och B” enligt utbildningsplaner fastställda av Styrelsen för Centrum för risk- och säkerhetsutbildning. Motsvarande äldre utbildning är ”Förebyggande åtgärder mot brand - utbildning för brandförman (förebyggande 1) respektive brandmästare (förebyggande 2). Brandingenjörsexamen enligt högskoleförordningen (SFS 1993:100) alternativt avlagt äldre brandingenjörsexamen motsvarande utbildningen vid Högskolans brandingenjörslinje och Statens räddningsverks praktiska utbildning i räddningstjänst för brandingenjörer.

anställda inom brandförsvaret ska vid förfrågan kunna bistå med generell och översiktlig information till den enskilde inom kompetensområdet.

För att brandförsvarets unika erfarenheter från såväl räddningsinsatser som förebyggande arbete ska komma allmänheten till godo bedriver brandförsvaret en externutbildningsverksamhet i samarbete med Brandskyddsföreningen Västerbotten. Verksamheten syftar till att öka allmänhetens kunskap och förmåga att förhindra eller begränsa skador på grund av olyckor. De utbildningar som erbjuds är bland annat grundläggande brandskydd, första hjälpen och hjärt- och lungräddning, brandfarlig vara och systematiskt brandskyddsarbete.

För att utbilda barn i brandkunskap och hur de bör agera i händelse av brand besöker vanligtvis brandförsvaret årligen alla elever i årskurs 2, och alla förskoleklasser i Umeå erbjuds att besöka brandstationen för att öva utrymning. Under pandemin har dock besöken blivit ersatta av digitala varianter. Utifrån uppdrag från brand- och räddningsnämnden pågår en översyn över vilka insatser som ska erbjudas de högre årsklasserna i kommunerna.

Brandförsvaret genomför hembesök under 4 veckor per år. Besöken genomförs kvällstid och riktar sig särskilt mot boende i flerbostadshus. Personal från brandförsvaret ger brandskyddsinformation till de boende och undersöker förekomsten av anpassade och fungerande brandvarnare.

Som underlag och planeringsstöd för den förebyggande verksamhetens informationsarbete finns ett årshjul upprättat som beskriver vilka informationsinsatser som ska genomföras.

7.3. Rengöring och brandskyddskontroll

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd ansvarar för att rengöring och brandskyddskontroll utförs enligt LSO, på de anordningar som omfattas av bestämmelserna.

Vid brandskyddskontrollen kontrolleras fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökkanaler samt skorstenar, tak och anslutande byggnadsdelar ur brandskyddssynpunkt. Detsamma gäller imkanaler i restaurang, storkök och därmed jämförbara utrymmen.

Rengöring ska ske av fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökkanaler samt av imkanaler i restauranger och storkök. Vid rengöring tas brandfarliga beläggningar bort för att minska risken för brand.

Umeåregionens brandförsvaret har slutit avtal med privata skorstensfejare som ska utföra rengöring och brandskyddskontroll för kommunernas räkning. Skorstensfejaren ska föra ett register över samtliga objekt inom området som omfattas av rengöring och brandskyddskontroll. Frister för brandskyddskontroll och kompetensen hos de personer som för Umeåregionens brandförsvares räkning utför brandskyddskontroll har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Rengöring utförs enligt av Umeåregionens brandförsvares beslutade frister som fattas med stöd av MSBFS 2014:6. Umeåregionens brandförsvaret följer årligen upp att de upphandlade entreprenörerna genomför sotning och brandskyddskontroll i erforderlig omfattning.

Rengöring i egen regi kan tillåtas efter skriftlig ansökan från en enskild fastighetsägare. Ansökan sker på särskild avsedd blankett och beslut fattas av personal på olycksförebyggande enheten på delegation av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd.

Den som fått ett godkännande för egenrengöring har ett ansvar för denna och för att se till att takskyddsanordningar är utförda på ett fackmannamässigt sätt utan brister.

7.4. Övriga förebyggande åtgärder

Nedan ges en övergripande beskrivning av det övriga förebyggande arbete som bedrivs av brandförsvaret samt övriga verksamheter inom kommunerna för att uppnå de nationella och lokala målen för den förebyggande verksamheten.

En stor del av det förebyggande arbetet sker via samverkan inom kommunerna; mellan kommunala verksamheter/förvaltningar och bolag, samt med andra aktörer som organisationer och myndigheter. Samverkan ser olika ut i de olika medlemskommunerna och ytterst är det den lokala riskbilden som styr.

Lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd har kommunernas uppdrag att pröva tillstånd och utöva tillsyn enligt i Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Samverkan med Polisregion nord sker med regelbundenhet i ärenden kopplade till LBE.

Denna tillsynsverksamhet koordineras med ovanstående tillsyn och i en tillsynsplan¹³ ska de verksamheter som berörs anges.

Lagens syfte är att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö eller egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor. Lagen ska även förebygga obehörigt förfarande med varorna. Tillståndshanteringen är ett viktigt instrument för att på ett tidigt stadium säkerställa att verksamhetsutövarna har kännedom om förekommande risker och har vidtagit relevanta åtgärder för att minimera riskerna redan när verksamheten startar. Det ger också brandförsvaret kunskap om verksamheterna som tas tillvara i tillsynsarbetet.

Remisshantering

I egenskap av remissinstans bistår brandförsvaret medlemskommunerna i frågor om serveringstillstånd enligt Alkohollag (2010:1622) och bedömer om serveringslokaler är lämpliga ur brandskyddssynpunkt.

---

¹³ Fastställs årligen av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd. Planen ska innehålla inriktning och ambitionsnivå för tillsynsverksamheten, vilka tillsynsbehov som föreligger och hur prioriteringar görs, vilka beslutsunderlag som ligger till grund för tillsynsverksamheten, var och hur tillsyn ska genomföras samt hur uppföljning och utvärdering ska ske. Det ska föras ett register över de verksamheter och byggnader som omfattas av tillsyn.

Brandförsvaret svarar även på remisser från Polismyndigheten gällande säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, pyroteknikanvändning enligt Ordningslag (1993:1617) och ärenden som rör tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt Lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse.

Brandförsvaret är även remissinstans till länsstyrelsen och samrådspart vid ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken.

Brandförsvaret utfärdar sakkunnigutlåtanden åt polisen. Vid förfrågan bistår brandförsvaret polismyndighetens utredningsarbete och fungerar som sakkunnig avseende risken för brandspridning vid inträffade bränder.

Eldningsförbud

Kommunfullmäktige i alla tre kommunerna har delegerat till brand- och räddningsnämnden att utfärda eldningsförbud. I brådskande fall har nämnden uppdragit åt ordförande eller vice ordförande att utfärda förbudet. Samråd kommer ske inom Räddningssamverkan Nord samt inom länet genom länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har även befogenhet att fatta beslut om eldningsförbud i hela Västerbottens län.

Brandskydd för riskutsatta grupper

Brandförsvaret har genom åren stöttat Äldreomsorgen/Individ och familjeomsorgen inom Umeå kommun avseende systematiskt brandskyddsarbete samt brandskyddsanpassning av vård- och omsorgsboenden. Fortsatt arbete innebär att stötta inom individanpassat brandskydd.

Samhällsplanering

Samhällsplaneringen utgör en stomme för kommunernas arbete med skydd mot olyckor. Planeringen lägger grunden för ett robust och säkert samhälle och ska ha inriktning mot en säker och långsiktig hållbar utveckling. Hantering av olycksrisker är kopplad till den fysiska planeringen genom att det i plan- och bygglag (2010:900) samt miljöbalken finns angett att risker ska beaktas. Kommunernas planeringsavdelningar¹⁴ ansvarar för att riskhänsyn tas i ett tidigt skede i den fysiska planeringen. De ska se till att markanvändningen är lämpligt lokaliserad med hänsyn tagen till olycksrisker som exempelvis naturolyckor, utsläpp av farligt ämne, trafikolyckor, bränder, drunkningar och suicid.

Umeåregionens brandförsvaret har en stödjande roll och deltar i planberedningar samt yttrar sig i samrådsskedet i detalj- och översiktsplanprocesserna.

Brandförsvaret har en kompetens och kunskap inom riskhantering, från inträffade händelser och tillsynsarbete som kan och bör tas tillvara vid utformandet av planerna. Brandförsvaret beaktar i huvudsak riskerna brand, naturolyckor samt utsläpp av farligt ämne och bevakar närhet till riskkällor,

---

¹⁴ Detaljplanering och Övergripande planering i Umeå, Samhällsbyggnadskontoret i Robertsfors och Miljö- och byggavdelningen i Vindeln.

så som anläggningar klassade som farlig verksamhet¹⁵/annan riskfylld verksamhet samt transportleder för farligt gods, och utifrån detta behovet av ytterligare riskutredning. Brandförsvaret bevakar faktorer som kan påverka förmågan att genomföra räddningsinsatser som räddningstjänstens tillgänglighet till objekt och brandvattenförsörjning.

Brandförsvaret stöttar även inom infrastrukturprocessen med dess olika skeden vid olika väg-/järnvägsprojekt i kommunerna. Beroende på projekt och om det är kommunal eller statlig huvudman beaktas olika faktorer – främst framkomlighet och behov av ytterligare riskutredning.

Brandförsvaret har på samma sätt en stödjande roll i lov- och byggprocessen och deltar i ärendegenomgångar, yttrar sig över brandskyddet i lovskedet samt granskar brandskyddsbeskrivningar, deltar i samrådsmöten och vid platsbesök för vissa byggnationer.

De nya tekniska lösningar som kommer som en följd av funktionskraven i BBR ställer högre krav på verifiering av valda lösningar. Det krävs också en djup brandteknisk kompetens hos de som granskar inkomna handlingar. Brandförsvarets kunskap om byggnadstekniskt brandskydd är då värdefull.

Trafiksäkerhet

Kommunernas trafiksäkerhetsarbete bedrivs företrädesvis inom Gator och parker i Umeå, Samhällsbyggnadskontoret i Robertsfors samt Miljö- och byggförvaltningen i Vindeln.

Brandförsvaret deltar i Umeå kommuns trafiksäkerhetsarbete via regelbundna samverkansmöten med Polis, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF Västerbotten) och Akutsjukvården i Västerbotten (AKMC). Sammankallande är avdelningen för trafikplanering och trafiksäkerhet inom Gator och parker.

Vattensäkerhet

Kommunernas vattensäkerhetsarbete bedrivs företrädesvis inom Gator och parker samt Fritid i Umeå, Tillväxt i Robertsfors samt Kommunstyrelsens förvaltning i Vindeln.

Arbetet syftar till att arbeta förebyggande och skadebegränsande i händelse av drunkningsolyckor. Arbetet består i att säkerställa tillgängligheten på livräddningsredskap och säkerhetsutrustning. Förebyggande arbete innefattar att öka simkunskigheten bland barn och unga¹⁶ samt nyanlända¹⁷. Brandförsvaret medverkar inte aktivt, via deltagande i samverkansgrupper, i kommunernas vattensäkerhetsarbete.

Suicidprevention

Kommunfullmäktige i Umeå kommun har antagit en nollvision mot självmord hos barn och unga. År 2021 beslutade kommunstyrelsen att anta en nollvision mot självmord som inkluderar alla åldrar. En kommunövergripande suicidpreventiv handlingsplan är under framtagande.

---

¹⁵ Enligt 2 kap 4§ LSO.

¹⁶ Utbildning i Umeå, Tillväxt i Robertsfors samt Barn- och utbildningsförvaltningen i Vindeln.

¹⁷ Enbart Umeå kommun, inom Viva kompetenscentrum (SFI).

Brandförsvaret medverkar i Umeå kommuns suicidpreventiva arbete. Personal från räddningstjänstavdelningen samt olycksförebyggande enheten ingår i samverkansgrupp Umeå, och representerar arbetsgrupperna samverkan blåljus respektive fysisk miljö.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

8.1. Övergripande

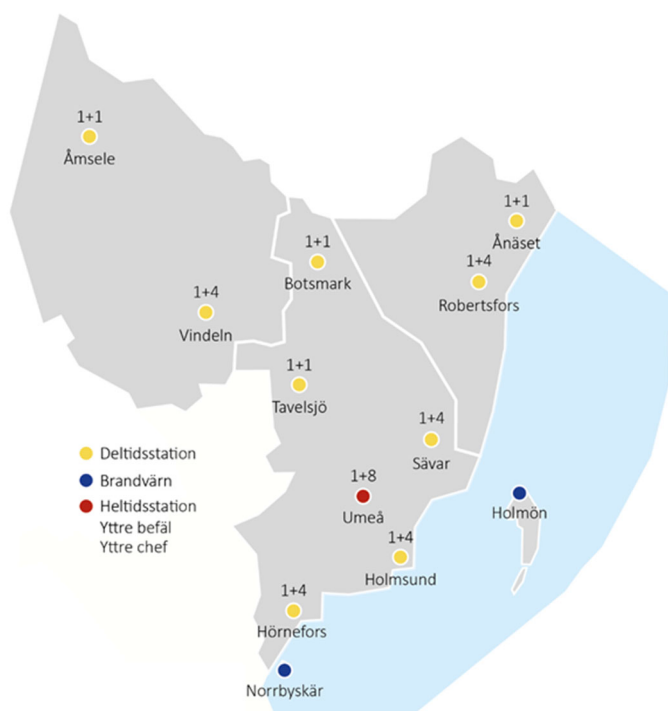
Förmågan planeras utifrån kommunens riskbild, den målsättning som angivits för räddningstjänstverksamheten samt en förutbestämd miniminivå av resurser. Vid annan riskbild än den normala kan förmågan förändras genom att resurser omdisponeras inom kommunen alternativt att mängden resurser ökas.

Inom Umeåregionens brandförsvaret finns 10 räddningsstyrkor som var för sig har förmågan att genomföra en (1) räddningsinsats åt gången. De kategorier av insatser som respektive styrka har förmåga att genomföra utgår från de risker som finns inom respektive styrkas insatsområde. Detta innebär att styrkorna är uppbyggda på olika sätt och besitter olika förmågor.

Brandmän och befäl på heltidstationen i Umeå har 90 sekunder på sig från larmet går att rycka ut till en skadeplats, denna tid kallas anspänningstid. Övriga stationer kallas RiB, som står för räddningspersonal i beredskap. De har normalt 5 minuter på sig att transportera sig till deras brandstation där de därefter kan rycka ut till en skadeplats. Undantaget är i Robertsfors RiB-station där styrkeledaren tillämpas som FIP (första insatsperson). Detta innebär att styrkeledaren har med sig en mindre brandbil till hemmet eller arbetet som vid larm direkt kan åka mot en skadeplats utan att passera brandstation.

Det finns även två värn, ett på Holmön och ett på Norrbyskär. Vid värn finns frivilliga som, om de har möjlighet när larmet går, gör en första insats i väntan på ankommande räddningsstyrkor.

Ledningsmässigt har brandförsvaret förmåga att per omgående hantera en insats som kräver särskild operativ ledning och samordning på skadeplats samtidigt som den övergripande systemledningen hanteras. Brandförsvaret har även förmåga att verka i samband med en kärnteknisk olycka med uppgift i att säkerställa att verksamheten kan pågå som vanligt och invånarna delges information. I samband med en sådan olycka har brandförsvaret också en viktig roll i att mäta strålningsnivåer.

Tabell 2: Uppagningsområde för Umeåregionens brandförsvaret samt bemanning på stationerna.

Brandförsvaret deltar i planeringen inför en sådan händelse och är även med på övningar och planering för sanering enligt LSO kap. 6 9 §.

Se figur 17 för geografisk placering på brandstationer, och tabell 3 för en beskrivning av tillgången till resurser samt specialresurser inom Umeåregionens brandförsvär.

Station	Basresurs	Specialresurs	Station	Basresurs	Specialresurs
Umeå stn. 10	- Släckenhets - Höjdfordon - Tankfordon	- Farliga ämnen-resurs - Höghöjdsräddning - Tung räddning - Djurlivräddning - Beskjutning av gasflaska - Skogsbrandsdepå (inkl. 6-hjuling) - Andningsskyddscontainer - Skärsläckarenhet - Akut restvärde - Bandvagn (2 st) - Snöskoter + pulka - Båt	Holmsund Stn. 12	- Släckenhets - Tankfordon	- Vattenförsörjning - Länsar - Båt
Tavelsjö stn. 17	- Mindre släckenhets - Mindre tankfordon	-Skoter -Båt	Botsmark stn. 16	- Mindre släckenhets	- Avtal med snöskoterklubb
Sävar stn. 13	- Släckenhets	- Specialutbildad personal inom katastroftält	Robertsfors stn. 55	- Släckenhets - Tankfordon	- Bandvagn - Båt
Hörnefors stn. 14	- Släckenhets - Tankenhet	-Båt	Ånäset stn. 56	- Mindre släckenhets - Mindre tankfordon	- Avtal med snöskoterklubb
Holmö värn		-Vimek 6-hjuling	Vindeln stn. 50	- Släckenhets - Tankenhet	- Bandvagn - Vimek 6-hjuling - Snöskoter - Båt
Norrbysskär värn			Åmsele stn. 52	- Mindre släckenhets	- Älgtrack - Avtal med snöskoterklubb

Tabell 3: Stationer, basresurser och specialresurser inom Umeåregionens brandförsvär.

Tillgång till resurser i samverkan:

Inom hela samverkansområdet Räddningssamverkan Nord tillämpas gränslös räddningstjänst, vilket betyder att närmaste räddningsresurs larmas oavsett vilken kommun olyckan skett i. Mer information kring räddningsledningssystemet finns under kap 8.3.

En gemensam regionresurs i form av skogsbrandsdepå står i Vännäs och finansieras gemensamt mellan Umeåregionens brandförsvär och Vännäs, Bjurholm och Nordmalings kommuner.

Regionresursen består även andra delar så som en farliga ämnen-container med särskilt utbildad personal i Umeå, skyttegrupp för beskjutning av gasflaskor, höghöjdsgruppen och tung räddning.

Resurs	Uppskattad tid till centrala Umeå	Var närmaste resurs finns
Höjdfordon	30 min	Vännäs
Släckbil	30 min	Vännäs
Insatsledare	30 min	Vännäs

Alarmering av räddningsorganet

Umeåregionens brandförsvaret har avtal med SOS Alarm AB om alarmering av räddningsresurser. När samtal inkommer till räddningscentralen i Luleå larmas räddningsresurser enligt ett förutbestämt system av antingen en operatör på SOS eller vakthavande befäl i Räddningssamverkan Nord.

Vid avbrott eller störningar i telenäten då det inte går att ringa 112 kan allmänheten larma kommunen genom att bege sig till någon av brandstationerna i kommunen där det finns fysiska alarmeringsknappar att alarmera räddningstjänsten med.

Vid storskaliga olyckor eller stor belastning på räddningscentralen finns möjlighet att avlasta ledningscentralen genom att förflytta larmhanteringen från räddningscentralen i Luleå till station 10 i Umeå.

Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjningen bygger på brandposter, tankbilar och uttag från vattendrag.

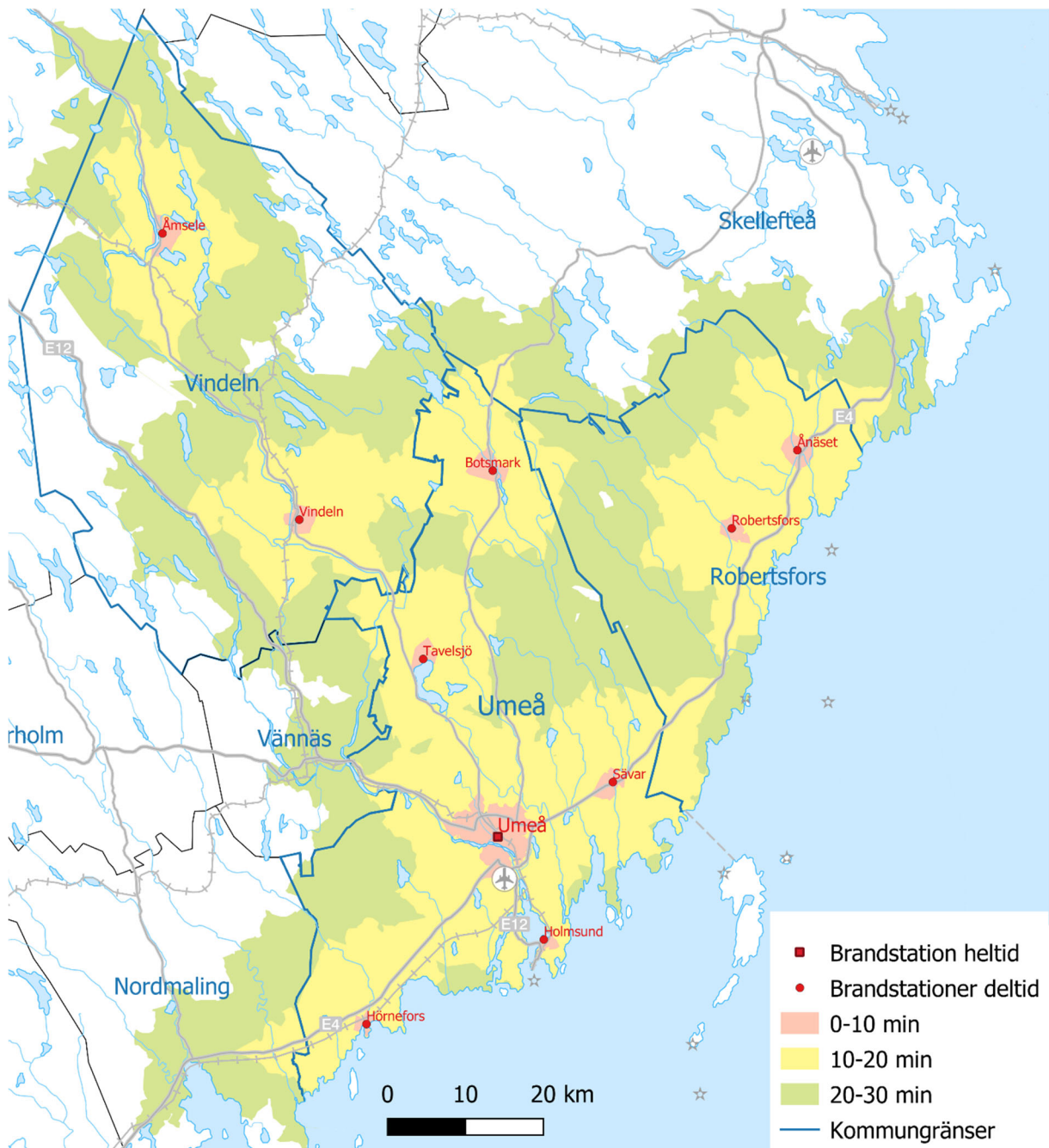
Vid etablering ska antingen fastighetsägare eller nyttjanderättshavare betala investeringen av den nya brandposten. Brandförsvaret tar sedan över drift och underhåll av brandpostnätet.

Samtal pågår inom kommunerna om ansvarsfördelningen gällande nyetablering och underhåll av brandposter och branddammar. Brandförsvaret kommer även ta fram en brand- och släckvattenplan.

Brandförsvaret har tankbilar till samtliga larm för brand i byggnad. Framöver vill brandförsvaret koncentrera brandpostetableringen för industriområden.

Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når olika delar av kommunen, inklusive larmhantering (responstid)

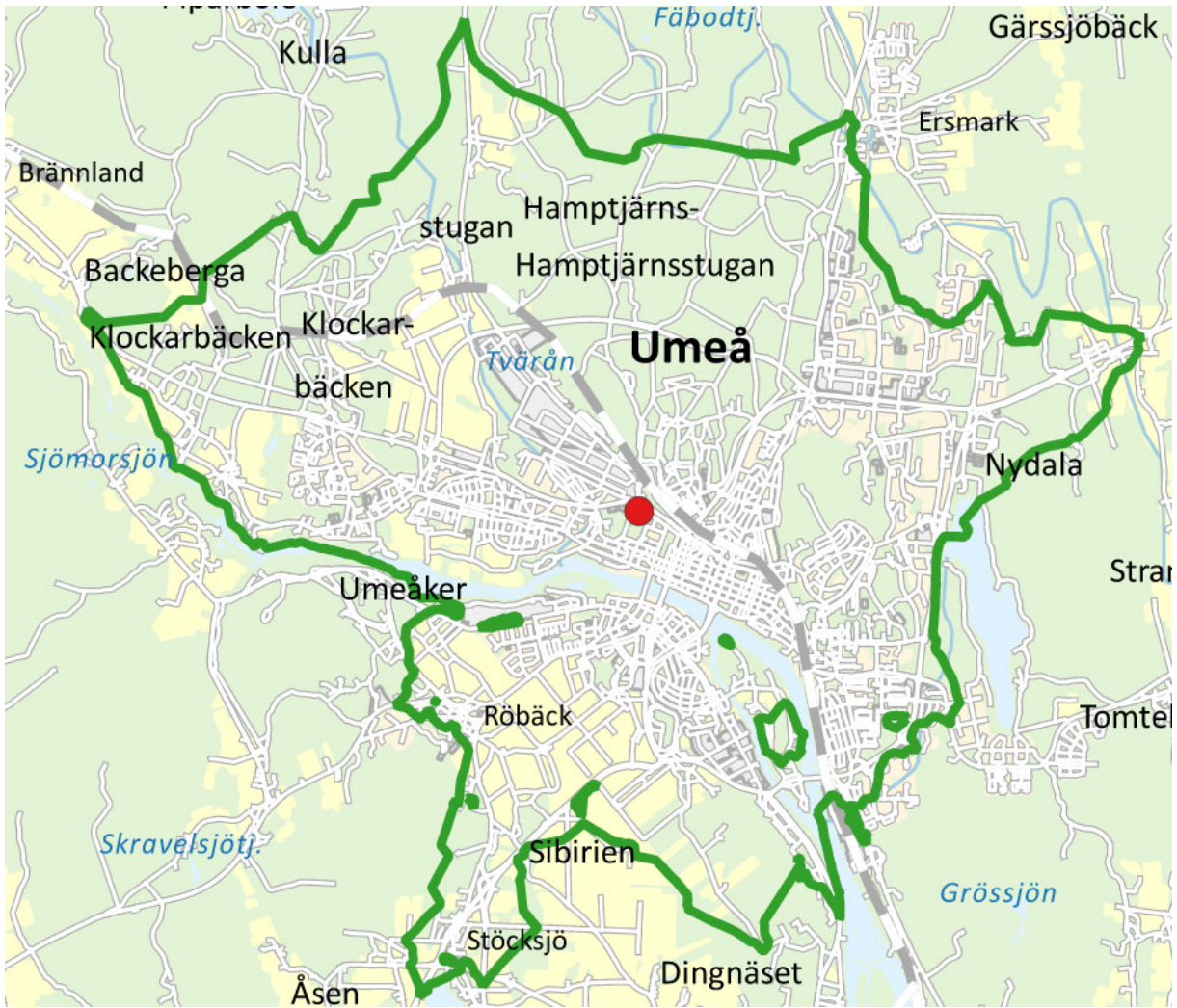
Medianvärdet för tiden då larm inkommer till att första räddningsresurs blir larmad (larmhanteringstid) var 2 minuter och 6 sekunder, uppmätt under perioden 2018 – 2021 för de tre kommunerna. Se figur 18 nedan för en visualisering av tid från att larm inkommer tills första räddningsresurs når fram.

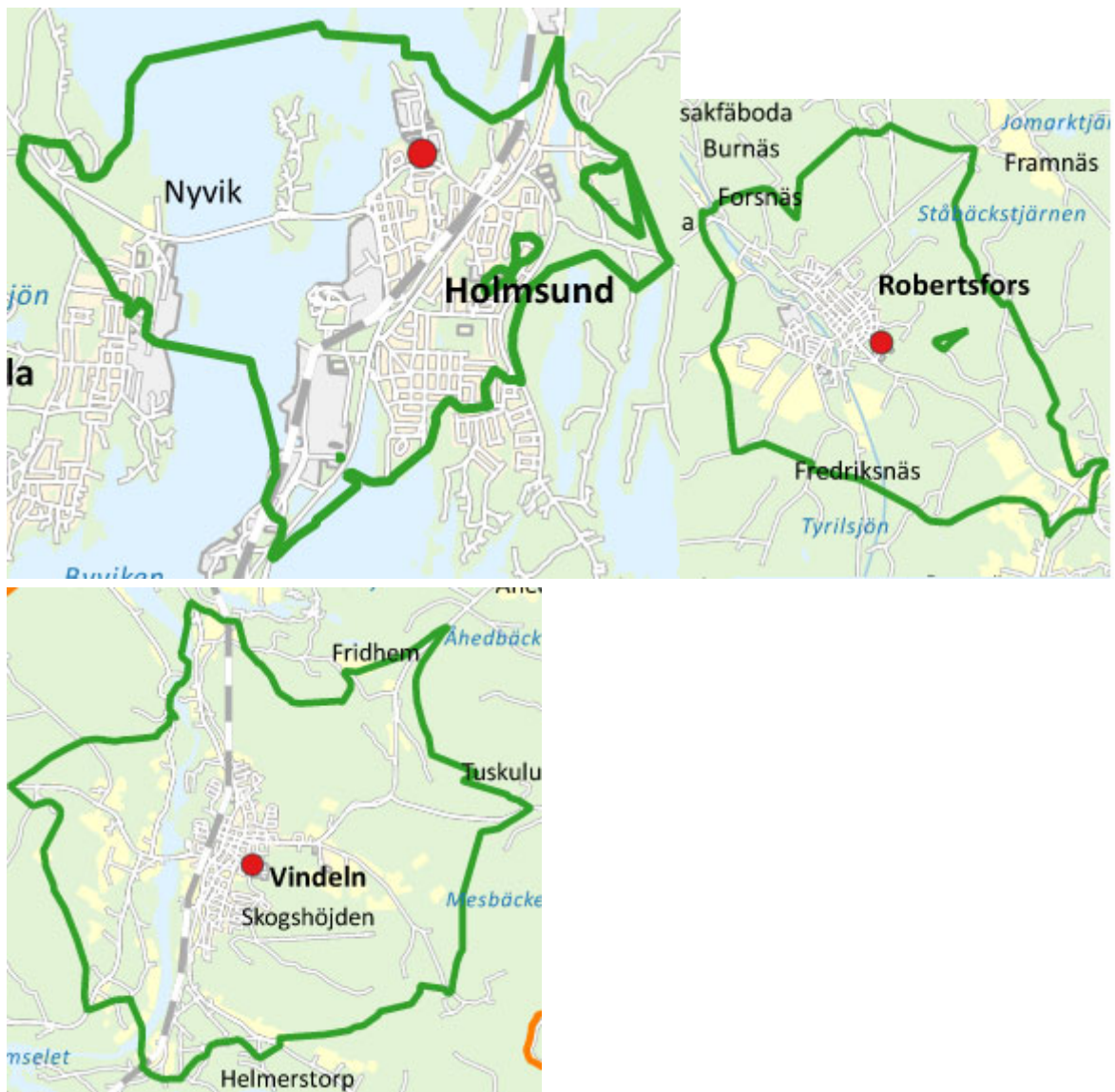

Figur 18: Tid från att larmet inkommer till SOS till att första räddningsresursen från brandförsvaret har möjlighet att nå olika delar av kommunerna, inklusive larmhanteringstid.

I flerbostadshus är det vanligt att brandförsvaret är en del av byggnadens utrymningsstrategi. För att det ska vara möjligt behöver brandförsvarets insatstid till huset understiga 10 minuter, enligt de byggregler som vi har idag. Insatstid är summan av brandförsvarets anspänningstid, körtid till huset och tiden det tar för brandförsvaret att ställa upp sin steg eller stegbil. Notera dock att insatstid inte räknar med tiden det tar för SOS att larma ut räddningsresurser.

Insatstider för tätorter med planerade flerbostadshus med stegutrymning illustreras i figur 19 nedan.

Figur 19: Insatstider för tätorter inom Umeåregionens brandförsvaret. Grön streckning markerar gränsen för 10 minuters insatstid.

Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsande åtgärder

För nuvarande har brandförsvaret inget avtal med andra aktörer att göra inledande begränsande åtgärder. Framöver planeras Civila insatspersoner (CIP) att introduceras inom upptagningsområdet.

Samverkan med andra aktörer

Brandförsvaret har i varierad omfattning en etablerad samverkan med ett flertal myndigheter, såsom länsstyrelsen, polismyndigheten, region Västerbotten, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, Swedavia och Försvarsmakten.

Med Region Västerbotten finns avtal om IVPA i Botsmark, Ånäset och Åmsele samt avtal om att utföra åtgärder vid hjärtstopp, andningsstillestånd och medvetlöshet i Umeå tätort och Ånäset.

Med Region Västerbotten finns avtal om uppsamlingsplats för många skadade. Regionen tillhandahåller ett tält och brandförsvaret ansvarar för upprättandet av uppsamlingsplatsen.

I viss omfattning sker övningar tillsammans med de olika samverkande aktörerna i olika forum, så som en årlig samverkansövning mellan ambulans, polis och räddningstjänst.

Varning och information till allmänheten

Brandförsvaret ansvarar för att allmänheten varnas och att riktig information lämnas vid allvarliga olyckor. Vid beslut om att allmänheten ska varnas med anledning av omedelbar fara används "viktigt meddelande till allmänheten" (VMA). För VMA finns två nivåer; *varningsmeddelande* respektive *informationsmeddelande*. Varningslarmet kan kombineras med signal från utomhusalarmeringssystemet, även kallad hesa Fredrik.

VMA kan även kompletteras eller ersättas med SMS-utskick områden utanför tyfonens täckningsområde. Därmed kan alla som befinner sig inom ett riskområde informeras.

8.2. Per olyckstyp

Umeåregionens brandförsvaret har 9 RiB-stationer och en heltidsstation. För att särskilja och visualisera skillnader i förmåga för de olika stationerna har stationerna delats upp i tre nivåer.

Tabell 4 nedan beskriver vilken nivå varje brandstation hamnar under. Vidare i kapitlet beskrivs vilken effekt brandförsvaret vill uppnå med sin insats samt vilka nyckeluppgifter och nyckelresurser som finns. Nivåindelningen är baserat på storleken på bemanningen på varje station.

Under varje olyckskategori beskrivs vilka arbetsuppgifter som varje station förväntas kunna utföra. I vissa fall är uppdraget att begränsa och fördröja olyckan tills förstärkande styrkor anländer och i andra förväntas styrkan klara av olyckan självständigt.

Nivå 1 (1+1)	Nivå 2 (1+4)	Nivå 3 (1+8)
Tavelsjö	Hörnefors	Umeå
Botsmark	Sävar	
Åmsele	Holmsund	
Ånäset	Vindeln	
	Robertsfors	

Tabell 4: Nivåindelning av brandstationerna inom Umeåregionens brandförsvaret.

Brand i byggnad

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> Undsätta drabbade av branden Förhindra skador på egendom och miljö Minimera bränders påverkan på samhället 	<ul style="list-style-type: none"> Utvändig släckning Invändig släckning Invändigt livräddande insats Räddning med hjälp av utskjutsstege eller höjdfordon Brandvattenförsörjning med tankbil eller brandpost Uppsamling av släckvatten 	<ul style="list-style-type: none"> Skärsläckare Waterwall Höjdfordon Skytt

	<ul style="list-style-type: none"> Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader 	<ul style="list-style-type: none"> Vattenresurs Holmsund¹⁸
--	---	--

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Utvändig släckning	Utvändig släckning	Utvändig släckning
Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader	Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader	Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader
Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten
Takarbete	Livräddning via bärbara stegar	Livräddning via bärbara stegar
	Invändig livräddning med rökdykarinsats	Invändig livräddning med rökdykarinsats
	Takarbete	Räddning med höjdfordon
		Takarbete
		Beskjutning av gasflaskor

Brand utomhus

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> Brandens ska vara begränsad och omringad Brandens påverkan på samhället ska minimeras Minimera brandens påverkan på intilliggande miljö 	<ul style="list-style-type: none"> Brandens lokalisering och omfattning ska identifieras Släckning eller begränsning av brand Kontrollerad avbränning 	<ul style="list-style-type: none"> Drönare Motorsprutor Skogsbrandsdepå Stabsförmåga Bandvagn

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Hantera mindre brand i det fria	Hantera mindre brand i det fria	Hantera medelstor brand i det fria
Skapa begränsningslinje	Skapa begränsningslinje	Skapa begränsningslinje
Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten
	Säkra vatten med tankbil eller motorspruta	Säkra vatten med tankbil eller motorspruta
		Rekognosering med drönare ¹⁹

¹⁸ Station 12 Holmsund är specialutbildad vattenresurs till brand i byggnad med särskilda pumpar, slang och waterwall. Även station 10 Umeå, 50 Vindeln och 55 Robertsfors har Waterwall

¹⁹ Drönare finns även på station 50 Vindeln och 55 Robertsfors.

Trafikolycka

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> Skadeplatsen ska vara en säker plats att arbeta på Drabbade ska sättas i säkerhet och avtransporternas vidare till sjukhus Minimera skador av farliga ämnen i miljön 	<ul style="list-style-type: none"> Säkra arbetsplats genom avspärrning av väg Dirigera trafik Begära trafikstopp på järnväg Arbetsjordning och räddningsfrånkoppling Släck brand och förhindra antändning av farliga ämnen Säkra arbetsplatsen genom att stabilisera fordonet Losstagnation av personbilar och tunga fordon 	<ul style="list-style-type: none"> Buffertfordon Tung räddning depå Jordningsutrustning Klipputrustning²⁰

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Spärra av väg och dirigera trafik	Spärra av väg och dirigera trafik	Spärra av väg och dirigera trafik
Skapa tillträde till fastklämd person	Utför losstagnation fastklämd person	Utför losstagnation fastklämd person
Brandsläckning och förhindra antändning av farliga ämnen	Brandsläckning och förhindra antändning av farliga ämnen	Brandsläckning och förhindra antändning av farliga ämnen
		Arbetsjordning ²¹
		Tung räddningsförmåga (lastbil, buss, tåg etc.)

Olycka med farliga ämnen

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> Farliga ämnen ska inte påverka intilliggande liv, egendom och miljö negativt Personer påverkade av det farliga ämnet ska saneras och omhändertas 	<ul style="list-style-type: none"> Identifiera ämne och utsläppets omfattning. Livrädda och sanera drabbade och personal Zonindela skadeplatsen och avspärra området enligt zonindelningen. Begränsa vidare spridning av utsläppet. 	<ul style="list-style-type: none"> Regional farliga ämnen-container Särskild farliga ämnen-kompetens på station 10 Oljeskyddsutbildad personal på station 10. Länsar

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Avspärrning	Avspärrning	Avspärrning

²⁰ Fulla uppsättningar klipputrustning är placerade på stationer som ligger nära olycksdrabbade vägar. Dessa stationer är station 55 Robertsfors, 13 Sävar, 14 Hörnefors, 50 Vindelns och 10 Umeå. Övriga stationer har kombiverktyg. Förmågan att utföra losstagningar är lägre med kombiverktyg.

²¹ Utöver station 10 i Umeå har station 50 i Vindelns jordningsutrustning och förmåga att arbetsjorda ett spårområde.

Livräddning och vid behov livräddande sanering	Livräddning och vid behov livräddande sanering	Livräddning och vid behov sanering på skadeplats
Enkel begränsning och uppsamling av ringa utsläpp	Enkel begränsning och uppsamling av utsläpp	Identifiering av de vanligast förekommande industrikemikalierna inom upptagningsområdet
		Avancerad begränsning och uppsamling av utsläpp
		Zonindelning
		Kemdykning

Naturolycka

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> Upprätthålla samhällsviktiga verksamheter och samhällsviktig infrastruktur Minimera naturolyckans påverkan på kommunens invånare, egendom och verksamheter. 	<ul style="list-style-type: none"> Bistå drabbade invånare med transport Frilägga vägbanor Leda om vattendrag Tung räddning vid byggnadskollaps 	<ul style="list-style-type: none"> Drönare Motorsprutor Skogsbrandsdepå Stabsförmåga Bandvagn Tung räddning depå

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Evakuera drabbade invånare	Evakuera drabbade invånare	Evakuera drabbade invånare
Leda om vattendrag med pumpar	Leda om vattendrag med pumpar	Leda om vattendrag med pumpar
Frilägga vägbanor	Frilägga vägbanor	Frilägga vägbanor
Bistå vid enklare genomsökning av byggnadskollaps	Bistå genomsökning av byggnadskollaps	Bistå genomsökning av byggnadskollaps
Pumpa vatttenöverfyllda utrymmen	Bistå vid losstagning	Bistå vid avancerad losstagning
	Pumpa vatttenöverfyllda utrymmen	Pumpa vatttenöverfyllda utrymmen

Drunkning

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> Drabbade personer ska snabbt undsättas till land 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalisera personer i behov av hjälp 	<ul style="list-style-type: none"> Båt²² Drönare Hansa-bräda

²² Stationer som har båt: 10 Umeå, 12 Holmsund, 14 Hörnefors, 17 Taveljö, 55 Robertsfors och 50 Vindeln.

där akutsjukvård kan påbörjas	<ul style="list-style-type: none"> • Systematiskt söka av områden under och på vattenytan samt på land • Prehospital sjukvård 	<ul style="list-style-type: none"> • Torrdräkter
-------------------------------	---	---

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Lokalisera personer i behov av hjälp	Lokalisera personer i behov av hjälp	Lokalisera personer i behov av hjälp
Ytlivräddning på vatten och is	Ytlivräddning på vatten och is	Ytlivräddning på vatten och is
	Avsökning på vatten och livräddning med båt	Avsökning av vatten och livräddning med båt
		Rekognosering med drönare ²³

Nödständig person eller djur

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
<ul style="list-style-type: none"> • Nödständig person eller djur ska snabbt och säkert undsättas 	<ul style="list-style-type: none"> • Losstagnung • Undsättning till farbar väg 	<ul style="list-style-type: none"> • Höghöjdsfordon • Höghöjdsgruppen • Djurlivräddningsutrustning

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Enklare losstagnung på person och djur	Enklare losstagnung på person och djur	Avancerad losstagnung på person och djur
	Undsättning till farbar väg	Undsättning till farbar väg
		Avancerad höghöjdsräddning

8.3. Ledning i räddningstjänsten

De resurser som finns inom den kommunala räddningstjänsten och som är ämnade att direkt respondera och hantera räddningsinsatser ingår i dess *räddningstjänstverksamhet*. Med resurser avses i det här fallet människor, teknik och materiella resurser. En räddningstjänstverksamhet är ständigt pågående och uppstår inte bara när det genomförs räddningsinsatser, utan innefattar även dess beredskap, det vill säga förmågan att hålla en viss beredskap för tänkbara händelseutvecklingar och potentiella olyckor.

Det krävs en ständig tillgång till ett *räddningsledningssystem* med syfte att säkerställa att denna räddningstjänstverksamhet hela tiden är ändamålsenligt ordnad, i syfte att ständigt kunna inleda och

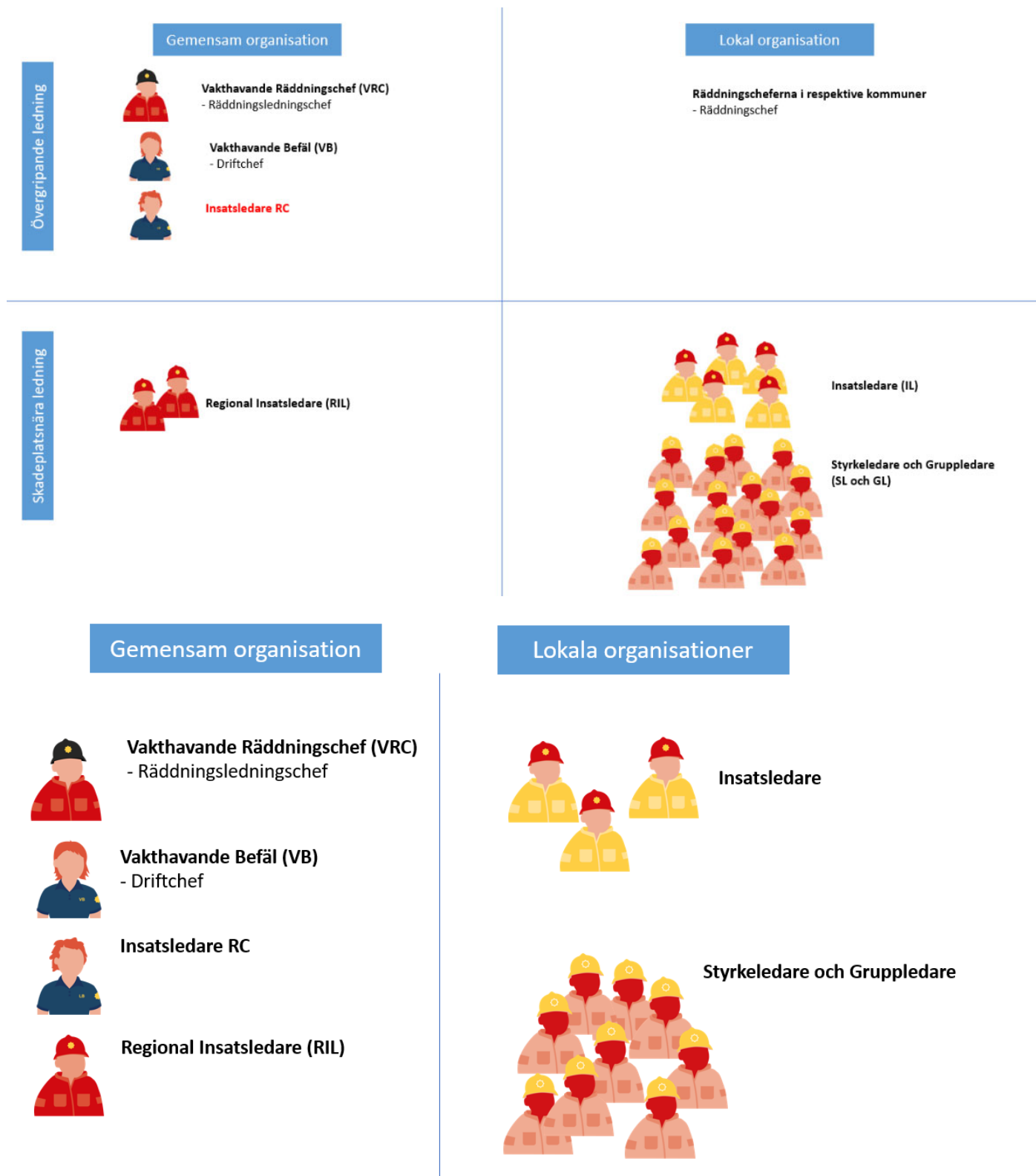
²³ Drönare finns även på station 50 Vindeln och 55 Robertsfors.

genomföra räddningsinsatser samt anpassa beredskapen mot den rådande riskbilden. Ledning av räddningstjänstverksamheten är en viktig del av förmågan för att genomföra effektiva insatser, framför allt när flera samtidiga insatser eller omfattande insatser ska hanteras.

Räddningsledningssystemet innefattar allt från förhållningssätt och organisation till de grundläggande principerna för hur arbetet ska bedrivas; det ska definiera befattningar, fördelning av befogenheter, grunder för ledarskap samt principer för utförande av uppdraget och tekniska system.

Räddningsledningssystemet är sammanfattningsvis en del av räddningstjänstverksamheten med syfte att uppnå inriktning och samordning för samtliga räddningsinsatser inom det geografiska området.

Ledningen av räddningstjänstverksamheten inom Umeåregionens brandförsvaret sker genom ett gemensamt räddningsledningssystem, Räddningssamverkan Nord, som innefattar 19 kommuner med ca 475 000 invånare i både Norr- och Västerbotten. De kommuner som ingår i räddningsledningssystemet är Kiruna, Gällivare, Pajala, Övertorneå, Haparanda, Kalix, Jokkmokk, Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn i Norrbottens län samt Skellefteå, Umeå, Vindeln och Robertsfors, Vännäs, Bjurholm och Nordmaling i Västerbottens län. I räddningsledningssystemet ingår det att styra samtliga organisatorers personella och materiella resurser i de berörda räddningstjänstverksamheterna. Vilka ramar räddningsledningssystemet har att utgå ifrån framgår av dokumentet *räddningschefernas vilja*

Figur 20: Beskrivning av Räddningsledningssystemets Ledningsfunktioner i Övergripande- och Skadeplatsnära ledning. Samt vilka ledningsfunktioner som ingår i "de gemensamma" och vilka som hanteras på lokal nivå.

En ledningsfunktion innebär att lämpliga individer har utsetts till en funktion för att säkerställa att räddningsledningssystemet efter behov och över tid kan bemanna olika roller. Ledningsfunktioner, eller rättare sagt individerna i ledningsfunktionerna, förväntas kunna verka i ett antal roller, ofta

samtidigt men ibland bara en åt gången. Ett exempel här att ledningsfunktionen vakthavande befäl förväntas verka i rollen som driftchef (bemannas över tid), men kan även behöva verka i roller som händelsevärdering och insatsuppföljning (bemannas vid behov) med flera.

Övergripande ledning

Med övergripande ledning avses den organisatoriska delen i räddningsledningssystemet som övergripande leder räddningstjänstverksamheten och som ständig hanterar innehållet i systemledningen, det vill säga bedriver den kommunala räddningstjänstverksamheten. Den övergripande ledningen har förmåga att hantera omfattande eller komplexa räddningsinsatser samt vid flera samtida pågående räddningsinsatser ha en god förmåga att samordna och effektivt kunna leda pågående räddningsinsatser och samtidigt kunna upprätthålla den beslutade beredskapen i kommunen. Utöver detta har övergripande ledning förmåga att utföra de uppgifter som beskrivs i MSBFS 2021:4 5 §, vilket kan beskrivas som;

- Kontinuerligt identifiera förändring i riskbild och initiera förberedelser
- Initiera räddningsinsatser vid samtida, dynamiska och komplexa olyckor
- Besluta om tillämpning av uppdrag och mål
- Skapa kontinuitet i räddningsinsatsers genomförande för så tidig effekt som möjligt
- Kunna utöka resurskapaciteten för ledning och anpassa ledningsarbetet utifrån kraven på ledning i stunden.
- Följa upp om mål uppnås och prioritera resursanvändningen mellan flera räddningsinsatsers genomförande
- Säkerställa att räddningsledningssystemet fungerar i relation till andra aktörer genom att exempelvis utse samverkansbefäl.
- Skapa förutsättningar för att andra aktörer och att de ska kunna fortsätta sin hantering innan avveckling av insats.

I räddningsledningssystemet utövas den övergripande ledningen gemensamt i systemet från en ledningscentral som benämns Räddningscentral Nord (RC Nord). RC Nord är samlokaliserad med SOS Alarms central i Luleå. Skulle en driftstörning av teknisk, organisatorisk karaktär eller som ett antagonistiskt hot inträffa samarbetar RC Nord med tre andra räddningscentraler, Östersund, Sundvall och Falun inom ramen för samverkansprojektet "Räddningsregion Nord", för att kunna överföra ledning och larmning till eller från dessa.

Räddningschef

I varje kommun ska det alltid finnas en räddningschef som leder räddningstjänstverksamheten. Räddningschefen ansvarar för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad och kan genomföras

inom godtagbar tid och på ett effektivt sätt. Räddningschefen beslutar om huruvida en räddningsinsats ska inledas och ska i så fall också utse en räddningsledare. För att säkerställa detta året om, dygnet runt har vissa befogenheter delegerats vidare till räddningsledningssystemets räddningsledningschef. Denna funktion har i sin tur rätt att vidaredelegera vissa uppgifter, exempelvis att det vakthavande befälet i normalfallet agerar räddningsledare.

Vakthavande räddningschef

Ledningsfunktionen vakthavande räddningschef agerar i huvudsak i rollen som räddningsledningschef. Vakthavande räddningschef bemannas i huvudsak av erfarna räddningschefer med kompetens att leda stora organisationer, samverka med andra och med kunskap om övriga regionala förhållanden som är av betydelse för räddningstjänsten. Vakthavande räddningschef ska ha förmågan att själv initiera rollaktivitet i rollen som räddningsledningschef när så krävs. Samtliga räddningschefer i ledningssystemet har givit de individer som bemannar denna funktion i uppdrag att ansvara för den kontinuerliga styrningen av deras räddningstjänstverksamhet.

Räddningsledningschefen har till uppgift att utföra följande uppgifter;

- Svaret för kommunens ansvar för räddningstjänst och att räddningstjänsten ständigt är ändamålsenligt ordnad (LSO §1:2, §3:7 och §3:16),
- Verka i rollen räddningsledare samt utse räddningsledare (LSO 3:8a, 3:9, 6:1, 6:2, FSO 3:7)
- Besluta om vem som ska leda insats när det berör mer än en kommun (LSO § 3:16a),
- Ständigt upprätthålla en övergripande ledning (LSO § 3:16b),
- Övergripande säkerställa avsikten med beredskapen i hela området.
- Besluta om deltagande i räddningsinsats vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen (LSO § 6:7, § 6:8)
- Besluta om att begära resurser och prioritering av resurser från MSB och beslut om med resurser från ledningssystemet delta i andra räddningsinsatser (LSO § 8:a).

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur räddningsledningschefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet *instruktion för vakthavande räddningschef*.

Vakthavande befäl

Ledningsfunktionen vakthavande befäl agerar i huvudsak i rollen som driftchef i det löpande arbetet, det vill säga ansvarar för den kontinuerliga driften av räddningsledningssystemet, samt innehar rollen som inriktnings- och samordningskontakt (ISK) för systemet. Det vakthavande befälet ska också agera i rollerna insatsuppföljning, beredskapshantering, stabschef och i normalfallet räddningsledare på

uppdrag av räddningsledningschefen. Driftchefen finns ständigt tillgänglig och arbetar i sin helhet på uppdrag av räddningsledningschefen.

Ledningsfunktionen vakthavande befäl bemannas av erfarna brandbefäl som har kompetens att leda större och flera komplexa räddningsinsatser, samt har goda kunskaper om samverkande organisationer.

Driftchefen har till uppgift att utföra följande uppgifter;

- kontinuerligt värdera räddningstjänstverksamhetens agerande i förhållande till pågående och prognosticerad belastning,
- följer upp systemets funktionalitet och identifierar störningar,
- disponerar samtliga resurser (inom räddningschefernas rambeslut) och beslutar om resursförsörjning till räddningsinsatser inkl. ledningsresurser,
- organiserar förstärkning av yttre och inre ledning,
- följer upp resursbehov och hur avsikt med insats uppnås,
- säkerställer en obruten ledningsprocess,
- hanterar resursförfrågan till närliggande räddningstjänstledningssystem pågående räddningsinsatser,
- kontinuerligt bedriver omvärldsbevakning.

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur driftchefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet *instruktion för vakthavande befäl*.

Insatsledare-RC

Ledningsfunktionen insatsledare-RC syftar till att öka kapaciteten i ledningscentralens arbete under perioder med hög belastning, eller i perioder där det råder större behov av en proaktiv arbetsfördelning, exempelvis vid högra brandriskvärden, risk för stora väderstörningar eller liknande. Ledningsfunktionen förväntas i huvudsak kunna agera i rollerna insatsuppföljning, händelsevärdering, arbetsledare händelsevärdering och ledningsstöd. Denna förstärkningsresurs finns ständigt tillgänglig och arbetar på uppdrag av driftchefen.

Figur 21: Räddningstjänstledningssystemet RC-Nord och närliggande samverkansgrupperingar.

Förstärkning av ledning

Ledningssystemets totala resurser disponeras i hela systemets geografiska område utifrån behov, detta innefattar även ledningsresurser. Inom Räddningssamverkan Nord finns det alltid bemannade ledningsfunktioner, som dygnet runt kan sättas in både i det övergripande och skadeplatsnära ledningsarbetet.

Ledningssystemet förstärks utifrån behov. Om belastningen på den övergripande ledningen har eller förväntas öka så tillsätts ledningsresurser behovsanpassat, i form av personal som stödjer vakthavande räddningschef, vakthavande befäl eller insatsledare-RC.

Förväntas i stället belastningen på ett delområde inom ledningssystemet att öka så kan det delområdet förstärkas med skadeplatsnära ledningspersonal, utöver den grundberedskap som finns, genom upprättandet av områdesledning.

Vid hög belastning kan den övergripande ledningen välja att börja arbeta enligt stabsrutiner med ökad bemanning. Vidare instruktion för hur detta sker framgår i dokumentet *förstärknings- och stabsrutiner för den övergripande ledningen*.

Om kommunikationerna är eller förväntas bli begränsade eller helt avskurna, eller om olyckans karaktär gör det lämpligt kommer ledningen av kommunens organisation för räddningstjänst ske genom områdesledning, som betyder att räddningstjänst leds direkt av räddningschef eller av denne utsett brandbefäl i ett begränsat område.

Tider från larm till ledning

Tabellen visar inom vilken tid från att larmet inkommer som kommunens tillgängliga resurser och kompetens för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbetet i normalläge.

Område	Bemanning	Anspänningstid
Samverkansområdet	1 Räddningschef i beredskap	Skyndsamt, beredskap i hemmet
Räddningscentral	1 Vakthavande befäl	90 sek
Räddningscentral	1 Insatsledare-RC	90 sek
Station 10 Umeå	1 insatsledare	90 sek
Vännäs, Nordmaling	1 insatsledare	Skyndsamt, beredskap i hemmet
Skellefteå	1 insatsledare	5 minuter, beredskap i hemmet
Räddningsledningssystemet	2 Regional Insatsledare	Skyndsamt, beredskap i hemmet

Figur 22: Tillgång till ledningsresurser i inom Umeåregionens brandförsvaret och i samverkan med andra kommuner.

Kommunens organisation för räddningstjänst har brandbefäl i olika former av beredskap på brandstationerna på samtliga stationer.

Skadeområdesnära ledningsarbete

Alla räddningsstyrkor och ledningsresurser som ingår i Räddningssamverkan Nord disponeras av hela ledningssystemet och kan därmed nyttjas i Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner vid behov. Ledningsfunktionen gruppleadare och styrkeledare kan främst agera i rollen som insatschef för mindre till medelstora insatser, och sektorchef vid stora insatser. Gruppleadare och styrkeledare agerar också som befäl över en grupp brandmän. I samverkansområdet finns det minst 40 tillgängliga grupp- eller styrkeledare i beredskap eller jour.

Vid insatser som kräver ett utökat ledningsbehov, exempelvis att den är av komplex karaktär eller är omfattande med flera räddningsstyrkor involverade, finns högre ledningskompetens för att hantera

ledning och samordning att tillgå. Detta sker i första hand genom ledningsfunktionerna insatsledare eller regionala insatsledare. Vilka och hur många ledningsresurser som larmas beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. I samverkansområdet finns minst sju insatsledare och två regionala insatsledare tillgängliga dygnet runt, som kan bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef.

Tabell 23 nedan visar på hur lång tid det tar för högre ledningsfunktion att nå olika delar av Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde.

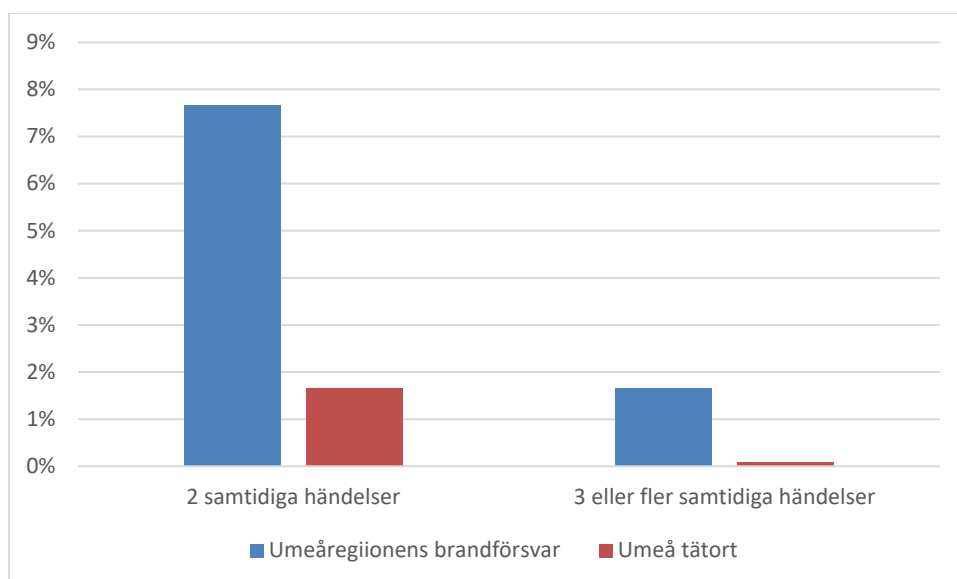
Ort	Tid från larm till högre ledningskompetens finns på plats
Holmsund	25 min
Sävar	20 min
Vindeln	50 min
Robertsfors	50 min
Ånäset	60 min
Åmsele	90 min
Hörnefors	30 min
Tavelsjö	30 min
Botsmark	50 min

Figur 23: Tiden för att en högre ledningskompetens i form av Insatsledare finns tillgänglig för skadeområdesnära ledningsarbete, förutsatt att denne utgår från station 10 i Umeå.

Om ytterligare ledningskompetens behövs i form av regional Insatsledare kan dessa erhållas inom ledningssystemet och kan vara på plats cirka 5 minuter efter IL om båda utgår ifrån Umeå, förutsatt att båda larmas samtidigt. I de fall där ett högre befäl har lång körsträcka till den berörda räddningsinsatsen, kan även inkallning av fridygnslediga befäl i närheten tillämpas under förutsättning att det finns befäl med rätt kompetens tillgängligt närmare än den resurs som är i beredskap och är larmad. Detta används regelbundet som en del i larmplanen.

8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Inom Umeåregionens brandförsvars upptagningsområde inträffade under perioden 2019–2020 samtidiga händelser vid i genomsnitt 10 % av larmen. I detta ingick både larm som var enligt LSO 1 kap. 2 § och larm som ej uppfyllde kriterierna för räddningstjänst. I Umeå tätort skedde samtidiga larm vid i genomsnitt 2 % av larmen.

I händelse av en långvarig insats, flera samtidiga insatser eller en större insats med flera räddningsstyrkor insatta under längre tid genomför Räddningssamverkan Nord förändringar i beredskapen för att säkerställa en godtagbar förmåga i händelse av nya larm. Förändringar i beredskap kan exempelvis vara att RiB-personal får hålla beredskap på brandstationen. Det kan vid utdragna större insatser eller flera samtidiga större insatser även genomföras prioriteringar i brandförsvarets verksamhet.

Genom samarbetet med Räddningssamverkan Nord har brandförsvaret en förmåga att genomföra omfattande räddningsinsatser. Genom detta samarbete säkerställs det att räddningsstyrkor och ledningsresurser som systemet disponerar larmas ut i den omfattning som olyckan kräver, samtidigt som en godtagbar beredskap för nya larm bibehålls.

8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar) och regleras av Lag 1992:1403. Brandförsvaret utgör en viktig del i totalförsvaret inom närregionen. Målet med det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga.

Det gemensamma räddningsledningssystemet Räddningssamverkan Nord förväntas verka under höjd beredskap. Det pågår även arbete med kontinuitetshantering kopplat till räddningscentralerna och samverkan med angränsande räddningsledningssystem.

Räddningstjänstens uppgifter under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap. De uppgifter som räddningstjänsten ska utföra utöver sina normala uppgifter under höjd beredskap är:

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden.
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.

- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf ska kunna utgöras.
- Delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt för befolkningskydd.

Utöver de uppgifter som åligger Räddningstjänsten enligt LSO så utgår Brandförsvaret från den gemensamma totalförvarsplanering som sker under Regional handlingskraft i sin planering för höjd beredskap. Där lyfts sex fokusområden och utifrån dessa formulerar Brandförsvaret sina egna delmål:

Fokusområde	Brandförsvarets mål
Beredskapsplaner och krigsorganisation	att i kontinuitetsplaneringen för egen verksamhet ta höjd för de störda förhållanden som återges i Regional Handlingskraft.
	att utveckla och fastställa egna krigsorganisationen.
Ledning och samverkan	att delta i de regionala samverkansforum och övningar som hålls.
	att under höjd beredskap ha förmåga att sammanställa lägesbilder som innehåller en redogörelse för räddningstjänst och befolkningskydd avseende bland annat konsekvenser av pågående händelser, aktuell personell och materiell status samt i vilken mån resurser är bundna vid pågående händelser.
Försörjningsberedskap	att bidra till att respektive kommun inom brandförsvaret beaktar totalförsvarsperspektivet i samhällsplanering samt upphandling av varor och tjänster.
Ge och ta emot stöd	att vara aktiv deltagare i de samarbeten och övningar som initieras gällande detta.
Försvarsvilja	att bidra till att stärka kunskapen om Totalförsvaret.
	att bidra till försvarsviljan genom att ha god planering och förmåga inom egna organisationen att fullfölja civilförsvarsuppgifterna.
Stärkt informations- och cybersäkerhet	i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser identifiera intern samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden samt identifiera de informationssystem som upprätthåller den verksamheten.

Organisationen för Umeåregionens brandförsvaret bygger på den fredstida organisationen och ambitionen är att så långt som möjligt undvika parallella strukturer mellan krisberedskap och civilt

försvar för att som organisation kunna hantera händelser i hela hotskalan från olycka till krig. Enligt Lag (2006:544) 3 kap. § 2 ansvarar kommunstyrelsen i varje medlemskommun för ledningen av den del av det civila försvaret som egna kommunen ska bedriva.

I avvaktan på planeringsinriktningar från MSB inriktas planeringsarbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser men med civilt försvar i åtanke och möjlighet att bygga vidare på den planeringen. Brandförsvaret inväntar även den statliga utredningen *Om civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap*, som ska rapporteras november 2022.

Vissa kompetenser och förmågor som brandförsvaret redan besitter kommer ha relevans även för delar av de tillkommande uppgifterna, framförallt gällande CBRNE händelser med personsanering och indikering samt förmåga vid ras och skred. För dessa förmågor är regionresurserna viktiga.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

Uppföljning och utvärdering av verksamheten

Utvärdering av handlingsprogrammet och dess mål genomförs vart fjärde år och redovisas för brand- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen i samtliga medlemskommuner. I brand- och räddningsnämndens uppdragsplan och andra underliggande dokument upprättas relevanta resultatmått för utvärdering av målen. Uppföljning/Avstämning av hur arbetet fortskrider sker årligen via ordinarie verksamhetsuppföljning.

I syfte att erhålla en tydligare bild av olycksstatistiken och sträva mot att uppnå de nationella målen följs handlingsprogrammet upp, förutom genom jämförelser gentemot riket i stort, även genom jämförelser med andra likartade kommuner²⁴.

Olycksundersökning

I enlighet med kommuns uppdrag i LSO 3 kap. 10 § ska brandförsvaret i skäligen omfattning undersöka de inträffade olyckor som föranlett räddningsinsats avseende orsak, förlopp och räddningsinsatsens utförande. Olycksutredning är en mycket viktig verksamhet som utgör en kunskapskälla för hur kommunens riskbild ser ut, ett underlag för behovet av olycksförebyggande insatser samt brandförsvarets insatsplanering och övningsbehov. Utredningarna bedrivs i tre olika nivåer beroende på olyckans art. I den grundläggande nivån genomförs utredningen av insatschef vid olyckan och resultatet dokumenteras i händelserapporten. Mer kvalificerade utredningar genomförs av speciellt utsedda utredare och då redovisas resultatet i en rapport med förslag på rekommendationer och åtgärder som även delges andra berörda organisationer och myndigheter.

Lärande efter händelser

Lärande efter händelser är en ständigt pågående process där lärdomar och erfarenheter samlas in, bearbetas och förmedlas till de aktörer som påverkat händelseförloppet. Aktörerna förväntas sedan själva processa informationen och vidta åtgärder för att förebygga att liknade händelser inträffar igen eller åtgärder för att minska konsekvenserna av eventuella framtida händelser.

De viktigaste källorna för lärande är händelserapporter, orsaks- och förloppsutredningar, insatsutvärderingar, genomförda AAR-genomgångar eller egna reflektioner. Andra källor är omvärldsbevakning, statistikbearbetning, övnings- utbildningsutvärderingar och utvärdering av projekt eller tester.

Umeåregionens brandförsvaret har utarbetat processbeskrivningar och rutiner för en aktiv lärandeprocess men ännu återstår arbete med att tillsätta resurser i tillräcklig omfattning för att

---

²⁴ Borås, Helsingborg, Jönköping, Linköping, Lund och Norrköping används som referenskommuner till Umeå. Robertsfors referenskommuner är Bräcke, Essunga, Lekeberg, Nordmaling och Torsås. Vindelns referenskommuner är Dals-Ed, Gullspång, Norsjö och Storuman.

säkerställa ett effektivt genomförande. Lärandeprocessen behöver också implementeras i hela organisationen och bli ett viktigt verktyg för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Följande dokument har använts vid framtagandet av handlingsprogrammet

- Riskanalys Umeåregionens brandförsvar – framtagen 2021
- Tillsynsplan 2022
- Uppdragsplan 2022 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd
- Aktivitetsplan för förebyggande verksamhet
- Aktivitetsplan för räddningsavdelningen
- Oljeskyddsplan
- Årshjul för förebyggande verksamhetens informationsarbete
- BSol R-06 Brandförsvarets medverkan i lov- och byggprocessen
- BSol R-07 Brandförsvarets medverkan i planprocessen
- Sol R-09 Remisshantering serveringstillstånd
- BSol R-16 Rutin yttrande evenemangstillstånd
- Trafiksäkerhetsprogram – Vägen mot ett trafiksäkrare Umeå

Följande avtal ligger till gällar vid tidpunkten för handlingsprogrammets fastställande

- Avtal om samverkan i gemensam brand- och räddningsnämnd
- Avtal med Räddningssamverkan Nord om gemensam ledningscentral
- Avtal om sotning och brandskyddskontroll med upphandlade entreprenörer
- Samverkansavtal med R10
- Samverkansavtal med Nordmalings kommun
- Försäkringsbranschens restvärdesräddning AB
- Region Västerbotten
- Avtal gällande regionala resurser

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Inför antagandet av handlingsprogrammet har Umeåregionens brandförsvär samrått skriftligt, via en formell remisshantering, med berörda aktörer. Samråd har skett med de aktörer vars egen planering kan beröras av handlingsprogrammet och därav har ett intresse av programmet.

Efter antagandet skickas programmet till samrådsparterna enligt sändlistan, sist i bilagan. Vid förändringar i programmet som kan vara av intresse för någon av de berörda aktörerna sker nytt samråd.

Samrådsredogörelse

Yttranden har inkommit från följande aktörer enligt nedan.

Kustbevakningen

Umeåregionens brandförsvär har översänt förslag på handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Kustbevakningen har ett antal övergripande slutsatser/synpunkter utifrån de dokument som bifogats remissen.

Övergripande

Handlingsprogrammet lyfter fram risker och sårbarheter i samband med sjötrafik och risken för ett utsläpp direkt i hav i kapitel 4.5 sidan 19 och i kapitel 5 sidan 25. Det är positivt att det finns med då det är viktigt att medvetandegöra risken för utsläpp och andra olyckor på liknande områden och verksamheter.

Former för samverkan med Kustbevakningen och andra statliga räddningstjänstorganisationer berörs i det bifogade dokumentet i kapitel 4.1 sidan 8 i kapitel 8.1 sidan 39. Vid samtidiga räddningsinsatser eller vid begäran om räddningshjälp från statliga organisationer är det viktigt att samverkan tydligt definieras i handlingsprogrammet. Det underlättar samordning mellan samverkande organisationer och skapar en tydlighet för ledning och mandatfördelning.

Kommunernas hamnar och deras gränser i vatten

Enligt handlingsprogrammet redovisas ett antal hamnar och deras gränser i vatten mellan kommunalt och statligt vatten. Kustbevakningen anser att vad Umeåregionens brandförsvär har redovisat i bilaga C om hamnar inte överensstämmer med vad som står om hamnar i MSB:s handbok* att enligt 3 kap. 8 § andra stycket LSO ska en kommun i förekommande fall lämna uppgift om hamnar och deras gränser i vatten. Det saknas flera hamnar som ligger under det kommunala ansvaret. Detta är viktigt vid räddningsinsatser eller vid begäran av räddningshjälp att dessa gränser är tydligt redovisade. De hamnar som har redovisats har relevanta gränser utifrån de geografiska förutsättningarna.

*Utgångspunkt för bedömningar av hamnar

Kustbevakningen har i sitt remissvar utgått från definitionen av hamn så som den förklarats i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) handbok om innehåll och struktur i kommunernas handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor.

Hamn enligt handboken

I handboken framgår att begreppet hamn får tolkas som en anläggning som konstruerats för ändamålet att förtöja båtar eller fartyg. Med konstruktion bör anses att den är tillverkad eller anordnad för ändamålet, till exempel en brygga eller kaj. Ytmässig avgränsning av "hamnen" bör anses vara det område som ligger innanför bryggor, pirar eller inre vågbrytare. Om "hamnen" utgörs av en brygga – utan att den har någon exakt och tydlig avgränsning, till exempel endast med "öppet vatten" utanför bryggan – bör den ytmässiga avgränsningen anses utgöras av bryggans omedelbara närhet.

Kommentar

Efter samrådet har dialog förts med Kustbevakningen kring gränsdragningen mellan kommunalt och statligt vatten. Utifrån detta kompletteras Bilaga C med fler hamnar som ligger under det kommunala ansvaret. Gränsdragningen avseende dessa hamnar kommer att förtydligas i samband med revideringen av oljeskyddsplanen under mandatperioden.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har fått möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat ärende. Tidigare år då länsstyrelsen hade ett ansvar för tillsynen enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) var ansvaret att även titta på hur räddningstjänstförbundet uppfyllde alla delar av LSO. Det ansvaret har inte Länsstyrelsen längre. Det här remissvaret fokuserar på det ansvar som länsstyrelsen har enligt LSO, det regionala geografiska områdesansvaret samt Länsstyrelsens roll som högsta regionala civila totalförsvarsmyndighet och hur det går ihop med det som beskrivs i förslaget till handlingsprogram.

Med utgångspunkt i ovan lämnar Länsstyrelsen synpunkter kring fyra områden.

Höjd beredskap

Länsstyrelsen ser positivt på hänvisningen till Regional handlingskraft och att Umeåregionens brandförsvaret formulerat egna delmål för de sex fokusområdena. Vikten av kontinuitetsplaner lyfts, här föreslår Länsstyrelsen att det särskilt betonas att en sådan planering behöver ta höjd för störda förhållanden enligt grundantaganden som återges i Regional handlingskraft vilket kräver mer än en kontinuitetsplanering för framtida förhållanden.

Befolkningsskydd. Det kan vara bra att nämna att det pågår en statlig utredning om detta, *Utredning om civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap*, som ska rapporteras 7 november 2022. I den utredningen kan förslag läggas som i slutändan mynnar ut i politiska beslut förtydliganden om förväntningar eller krav på räddningstjänstens förmåga kopplat till befolkningsskydd.

Gemensamt räddningsledningssystem

Redogörelsen av Räddningssamverkan Nords ledningssystem är uttömmande och Länsstyrelsen har inga synpunkter på denna för framtida förhållanden. I perspektivet höjd beredskap föreslår

Länsstyrelsen att det kompletteras med information om det ledningssystemet ska användas även under höjd beredskap samt om kontinuitetsplanering av ledningssystemet för störda förhållanden.

Kärnenergiberedskap och sanering

Länsstyrelsen saknar beskrivning av hur kommunen hanterar sitt ansvar enligt 6 kapitlet 9 §, kommunens skyldighet att delta i planeringen av räddningstjänst samt sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar och att medverka vid övningar i sådan räddningstjänst och sanering. Detta stycke kan med fördel inkludera strålningsmätning och strålningsmätningensorganisationen.

Sevesoanläggningar och övrig farlig verksamhet

I riskbilden som beskrivs i kapitel 4 och gällande tillsyn i kapitel 5 saknar Länsstyrelsen en tydlig hänvisning till att i Umeåregionen finns Sevesoverksamheter som utgör en särskild risk samt ställer särskilda krav på kommunen enligt LSO och FSO.

Kommentar

Kapitlet Räddningstjänst under höjd beredskap förtydligas med att kontinuitetsplaneringen ska ta höjd för störda förhållanden enligt Regional handlingskraft och tar upp den statliga kommande utredningen om befolkningskydd.

Avsnittet om gemensamt räddningsledningssystem förtydligas avseende användandet vid höjd beredskap och dess robusthet.

Handlingsprogrammet kompletteras med en beskrivning av hur kommunerna deltar i planeringen av räddningstjänst samt sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen och medverkar vid övningar.

Avsnittet om förekommande riskobjekt flyttas till kapitel 4 och kompletteras med information om Sevesoverksamheter inom Umeåregionen. Kommunernas tillsynsansvar förtydligas i kapitel 7.

Nordmalings kommun

Nordmalings kommun har inget att erinra mot det föreslagna handlingsprogrammet.

Polisregion Nord

Polismyndigheten i Västerbotten har inga synpunkter eller kompletteringar gällande aktuell remiss.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har inget att erinra mot rubricerad remiss. Sjöfartsverket vill ta del av fastställt handlingsprogram.

Trafikverket

På sidan 15 anges "Umeå kommun har hittills varit relativt förskonade från storskaliga skogsbränder men risken förväntas öka med ett förändrat klimat." Av vilken anledning begränsas skrivningen till endast Umeå kommun när handlingsplanen berör samtliga tre kommuner?

Trafikverket ställer sig frågande till varför Socialstyrelsens olycksfallsregister används som källa på sidan 17? Fråga ställs eftersom Myndigheten Trafikanalys är utsedd av regeringen att vara statistikansvarig myndighet för Sveriges officiella statistik inom området Transporter och kommunikationer. Underlag till detta tas genom Transportstyrelsens insamling av olycksuppgifter genom STRADA (Transportstyrelsen ansvarar för att samla in och tillhandahålla statistik om vägtrafikolyckor med personskada som uppstår i det svenska vägtransportssystemet).

Var en dödsolycka har inträffat och förutsättningar/omständigheter på platsen är relevant. Var personen i fråga är hemmahörande bör inte speglas. Kommentarer med anledning av skrivningarna på sidan 18.

På sidan 18 - Av vilken anledning nyttjas källan Dödsorsaksregistret kopplat till trafikolycka? Som ovan anges är Trafikanalys utsedd myndighet. Dessutom kan officiell statistik återfinnas gällande samtliga omkomna i vägtrafikolycka* via Transportstyrelsens olycksdatabas STRADA där osäkerheter är mycket små.

(<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.transportstyrelsen.se%2Fsv%2Fvagtrafik%2Fstatistik%2Folycksstatistik%2F&data=05%7C01%7Clisa.noppa%40umea.se%7C7e6fb1f6fbf940f7776208da26da4a42%7C6666873a59e746b0b92e00af0a3633e2%7C0%7C0%7C637865016224807450%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=MBw%2FlhvHMS1KJ2qbwJ384dTVnLb6H3IE1A34Hgm5D0s%3D&reserved=0>).

Även olycksstatistik kopplat till järnväg är detaljerad och säkerställd då det inom järnvägsstatistiken redovisas olyckor som lett till att någon dödats eller skadats allvarligt. I sammanställningen ingår också elolycksfall och självmord.

*Definitionen i detta avseende är en person som har avlidit på plats vid eller inom 30 dagar till följd av skador denne ådragit sig i samband med en vägtrafikolycka.

Figurerna (1, 6, 9, 11) kan med fördel förtydligas med axelrubricering då den visar olika värden på två varje sida. Detta för att underlätta läsbarheten och tydliggöra vad som hör till vad.

Trafikverket vill uppmärksamma risker kopplat till plankorsningar mellan spårbunden trafik och trafik på vägar. En annan viktig aspekt som Trafikverket vill skicka med är säkerheten i och intill spåranläggningar i samband med räddningsinsatser.

Trafikverket är även intresserade av en kontinuerlig dialog med kommun/räddningstjänst gällande risker i transportsystemet och påverkan på kritisk transportinfrastruktur.

Kommentar

Kapitlet Brand utomhus revideras så att det framgår att samtliga kommuner är berörda.

Kapitlet trafikolycka kompletteras med STRADA som statistikkälla. De berörda styckena omformuleras så att det blir tydligare att det inte är personernas hemvist som är av betydelse utan att det är statistiken för respektive kommun som ska framgå.

Samtliga figurer i kapitel 4 förtydligas för att öka läsbarheten.

Försvarsmakten – SkyddC och Västerbottensgruppen

Hej,

Vi har läst igenom förslag till handlingsprogram och har följande synpunkter utifrån vårt fackområde:

Punkt 8.2 – Olycka med farliga ämnen.

Under nivå 3 står det angivet förmåga ”identifiering av okänt ämne”

Vår spontana reaktion på detta är denna nivå är mycket högt siktad med tanke på vilken utbildning och utrustning som vi vet krävs för att uppnå detta.

Det vi tror att ni avser är möjligtvis indikering av ämnen enligt lokal PIK-lista.

Den förmåga vi antar att ni siktar på är regional förmåga enligt skriften ”Myndighetsgemensam inriktning för indikeringsförmåga vid händelser med farliga ämnen. (Rikspolisstyrelsen, mars 2006).

Kommentar

Förmågebeskrivningen gällande indikering av farliga ämnen har förtydligats.

Sändlista

Bjurholms kommun,

Försvarsmakten – SkyddC och Västerbottensgruppen,

Kommunstyrelsen Robertsfors kommun,

Kommunstyrelsen Umeå kommun,

Kommunstyrelsen Vindelns kommun,

Kustbevakningen,

Lycksele kommun,

Länsstyrelsen Västerbotten,

Nordmalings kommun,

Norsjö kommun,

Polisregion Nord,

Region Västerbotten,

Sjöfartsverkets Sjö- och flygräddningscentral, JRCC,

Sjöräddningssällskapet Holmsund,

Skellefteå kommun,

Swedavia – Umeå Airport,

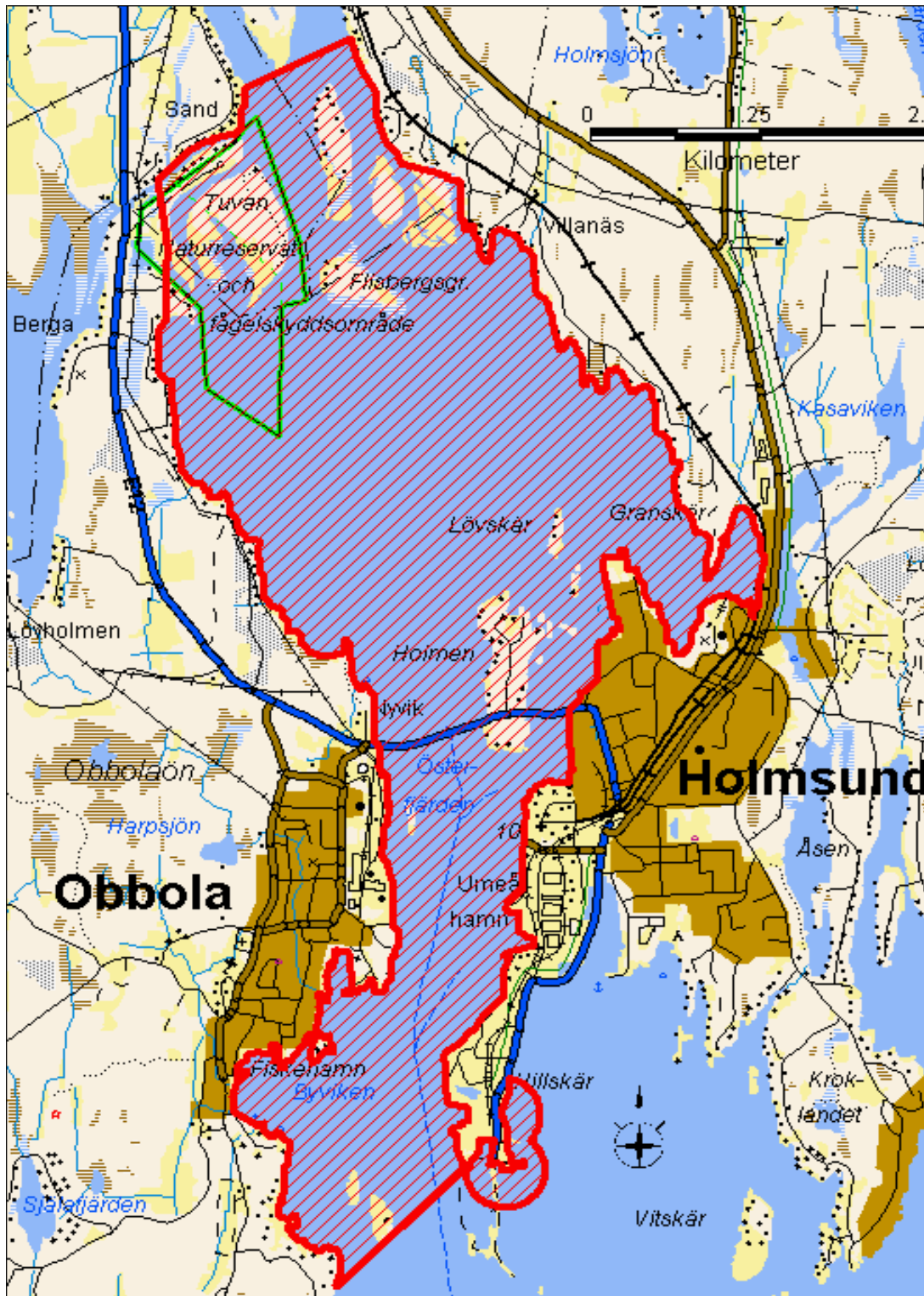
Trafikverket Region Nord,

Umeå Kommunföretag,

Vännäs Kommun

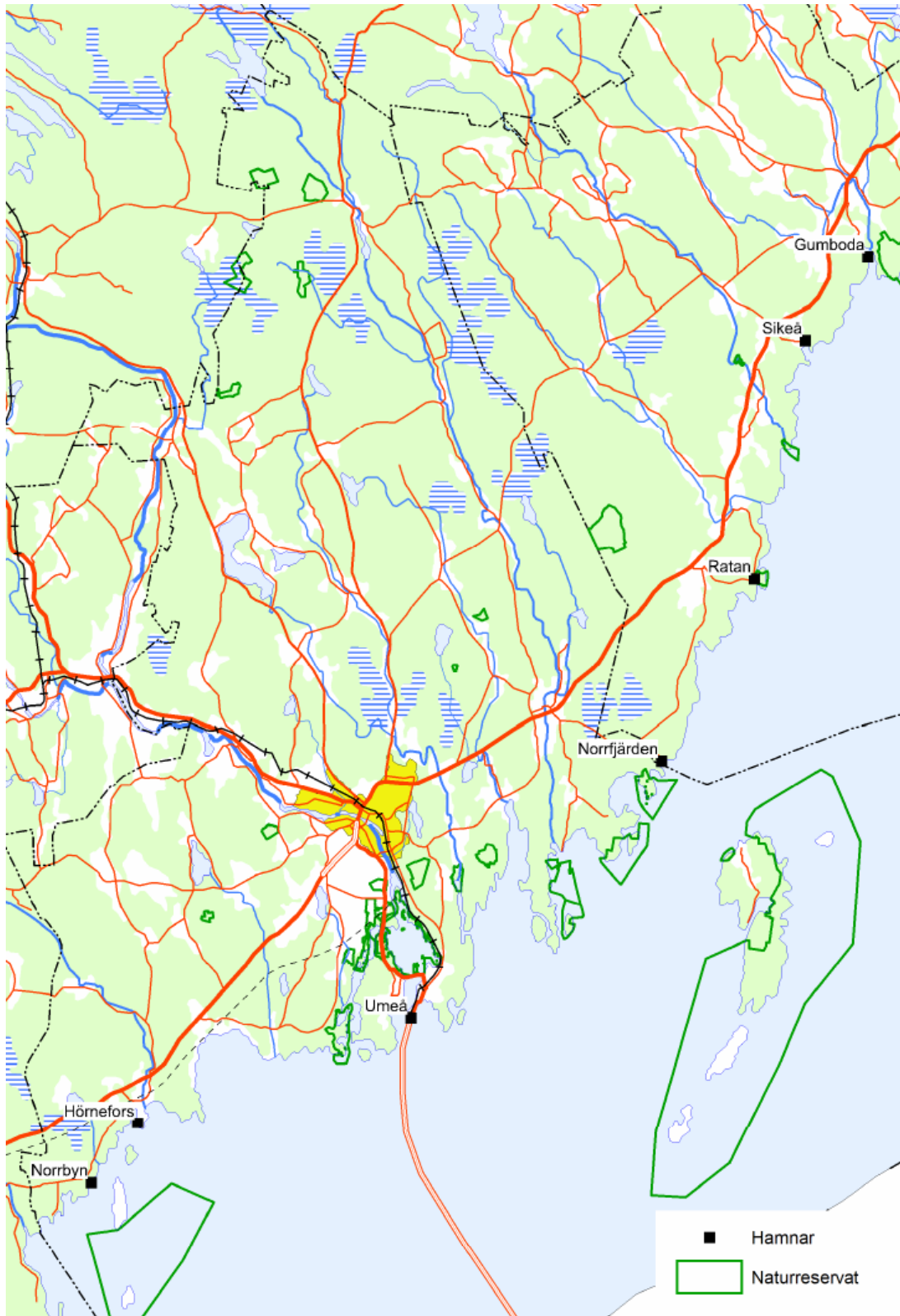
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Figur 24: Umeåregionens brandförsvars insatsområde inom Umeå hamn enligt LSO.

Större hamnar i Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner finns beskrivna i figur 25 nedan. Gränsdragningskarta över kommunalt och statligt vatten finns bara för Umeå Hamn, enligt figur 24

ovan. Övriga hamnar ska kompletteras med gränsdragningskartor i samband med revideringen av oljeskyddsplanen under mandatperioden.

Figur 25: Kartan redovisar hamnar längs Umeå och Robertsfors kuststräckor.